

SZAKDOLGOZAT

BIRGÉS VIVIEN

2023



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Vidékfejlesztési és Fenntartható Gazdaság Intézet

Pénzügy és számvitel alapképzési szak

**Bank és a lakosság kapcsolatrendszere a különböző
bankügyletekben**

Belső konzulens: Dr. Szőke Brigitta, Ph.D.

Egyetemi adjunktus

Belső konzulens

**intézete/tanszéke: MATE, Vidékfejlesztési és
Fenntartható Gazdaság Intézet**

**Befektetési, Pénzügyi és
Számviteli Tanszék**

Készítette: Birgés Vivien

Gyöngyös

2023

Tartalom

I. Bevezetés	1
II/1. A pénz kialakulása	3
II/2. A bankrendszer kialakulása és fejlődése	4
II/3. Technológiai transzformáció a bankszektorban	8
III. A bank és a lakosság kapcsolatrendszerének bemutatása a különböző bankügyletekben.....	25
III/1. Anyag és módszer.....	30
III/2. Demográfiai adatok	31
III/3. Banki szolgáltatások	35
III/4. Bank és Fintech	45
IV. Következtetések és javaslatok	51
VI. Irodalomjegyzék.....	56
VII. Ábrajegyzék	60
VIII. Mellékletek.....	62

I. Bevezetés

A bankok olyan intézmények, amelyek alapvető szerepet játszanak a modern pénzügyi rendszerben. Ezek az intézmények a pénzügyi közvetítők, amelyek lehetővé teszik a pénz, a tőke és a kockázatok áramlását a gazdaságban. A bankoknak különböző szerepeik vannak, mint például a betétek elfogadása, hitelnyújtás, befektetési lehetőségek kínálása és egyéb pénzügyi szolgáltatások nyújtása. A bankok és a fintech cégek közötti verseny és együttműködés az elmúlt évtizedben intenzívebbé vált a pandémia hatása miatt. A bankok egy része megpróbálta saját digitális szolgáltatásait és alkalmazásait fejleszteni a versenyben való megmaradás érdekében. Más bankok inkább együttműködnek fintech vállalkozásokkal, hogy kihasználják az innovatív megoldásokat és technológiákat. Az együttműködés lehetővé teszi a bankok számára, hogy gyorsabban és hatékonyabban javítsák szolgáltatásaikat, és új piacokat fedezzenek fel. A fintech (pénzügyi technológia) egy dinamikusan növekvő iparág, amely az innováció erejével átalakítja a pénzügyi szolgáltatásokat. A fintech cégek digitális megoldásokat kínálnak az online pénzügyi tranzakcióktól kezdve a befektetési lehetőségekig. A fintech iparág gyors fejlődése és folyamatos innovációja megzavarta a hagyományos bankokat, és lehetőséget teremtett a pénzügyi piac átalakítására. Az egyik legfontosabb előnye a fintech vállalkozásoknak az agilitás és az innovációképesség. Az alacsonyabb költségek és a digitális platformok lehetővé teszik számukra, hogy rugalmasan reagáljanak a piaci igényekre és új megoldásokat hozzanak létre. A fintech vállalkozások az ügyfelek számára egyszerűbb és gyorsabb pénzügyi szolgáltatásokat nyújtanak, és egyre inkább népszerűsítik a digitális pénzügyeket. Azonban a fintech iparág számos kihívással szembesül. Az egyik ilyen kihívás a szabályozás és a biztonság. Mivel a fintech vállalkozások új és innovatív megoldásokat kínálnak, a szabályozó hatóságoknak nehéz lehet lépést tartani a változó környezettel. A biztonság is kiemelt fontosságú, mivel a digitális pénzügyi tranzakciók és az online adatvédelem sérülékeny lehet a kiberbűnözők támadásaival szemben.

A bankok és a lakosság kapcsolata vonzó és tanulmányozható téma, amely széleskörű kutatási és elemzési lehetőségeket kínál. Az aktuális gazdasági helyzet és a digitális forradalmi kihívások elé állítja a bankokat és lehetőségeket nyit a fintech vállalkozások számára. A témakör kutatása és megértése hozzájárulhat az üzleti döntések jobb meghozatalához és az innovatív megoldások kidolgozásához a bankügyletek terén.

A dolgozatom egyik fő célkitűzése, hogy megvizsgáljam a pénzügyi/banki szektorban végbemenő fintech folyamatokat, ebből adódóan a szekunder és primer kutatásom alapján a következő hipotézisre keresem a választ: A Fintechek ismeretlensége előnyt jelent a bankoknak, mert nem fognak a jelenlegi ügyfeleik bankot váltani.

Szakdolgozatom másik célja az adatbiztonságra irányul, hiszen bármennyire is óvatosak vagyunk az adatok bármikor idegen kezekbe kerülhetnek, hiába védi a privát banki adatainkat erős jelszó vagy pin kód. Az ilyen eseményekből adódóan a következő hipotézisem: Az adatbiztonság és a személyes adatvédelem továbbra is kritikus fontosságú a banki és fintech szektorban. A szervezeteknek folyamatosan fejleszteniük kell védelmi intézkedéseiket, hogy megvédjék az ügyfelek érzékeny információit.

II/1. A pénz kialakulása

A bankrendszer kialakulásában, fejlődésben nagy szerepet játszik a pénz kialakulásának szakaszai, melyet ebben a fejezetben ismertetek. Kezdetben barter kereskedelem volt a jellemző, ahol áru cserélt gazdát áruval. Ez mindaddig jól működött, míg a két félnek egymás termékére volt szüksége. Nem történt meg az ügylet, ha nem tudtak kiegyezni vagy a cserélt termékek értéke nagyon különböző volt. Emiatt vezették be az árupénz fogalmát melyek azok a termékek voltak, amik minden háztartásban alapvetőek voltak (pl. só, liszt, háziállat). Az árupénz másnéven primitív pénz jól működött rövid távolsági szállításnál, de hosszú távú szállításnál nehézségeket okozott, mivel az élelmiszerek elromolhattak vagy az állatok elpusztulhattak az út során, illetve etetni és itatni kellett őket. Ezeket váltották fel a nemesfémek, melyek alkalmasabbak voltak fizetőeszközként. Korszakai: monometallizmus – csak arannyal vagy ezüsttel való fizetés, bimetallizmus – az arany és ezüst bármelyike alkalmazható és a trimetallizmus – réz váltópénzként való használata. Mivel az arany értékesebb volt az ezüsthöz, így azt félrerakták megtakarítás gyanánt, ezáltal megjelent a pénz kincsképző funkciója. „Általában igaz az a törvény: kétfajta minőségű pénz együtt forgása esetén az értéktelenebb pénz kiszorítja az értékesebbet a forgalomból (Gresham törvény).” (VARGA 2014; 6 p.) Hosszú távú utakon rablások miatt nem voltak kedveltek ez a nemesfémek. Az ekkor megjelenő bankintézményeknél bankjegyekre cserélhették a nemesfémeket és visszaválthatták azt. Válság következett be mikor a bankok aranyfedezet nélkül bocsátottak ki papírpénzeket, amit a papírpénzek utáni kötelező aranyfedezettel oldottak meg. A növekvő áruforgalom miatt az arany és papírpénz kevésnek bizonyult és elterjedt a hitelek felvétele mellett a váltó, banki váltó és végül létrehozták a klasszikus bankjegyeket. 1929-1933-as világgazdasági válságra tehető az arany demonetizálása és lassan a bankjegyek aranyfedezete is megkezdett megszűnni. (VARGA 2014)

„A mai pénz négy funkcióját különböztetjük meg:

- Értékmérő vagy elszámolási egység: a pénz homogenitásának megfelelően a gazdasági számbavétel egységeként funkcionál, alkalmas áruk árának, jövedelmeknek és vagyonoknak mérésére és összehasonlításra.
- Forgalmi eszköz: a pénz és áru cseréjében az azonnali fizetéskor közvetít, amely feltételezi, hogy a pénz mindenki által elfogadott.

- Felhalmozási (kincsékpőző funkció): a pénz legyen alkalmas a vagyontartás eszközéül szolgálni.
- Fizetési eszköz: a pénz legyen alkalmas halasztott fizetésre, hitelek nyújtására és visszafizetésére.” (VARGA 2014; 7 p.)

II/2. A bankrendszer kialakulása és fejlődése

Miután körbejártam a pénz kialakulásának témakörét a bankrendszer fejlődésének ismertetésével folytatam. A bankok elődei az ókorban alakultak ki, mint Babilon vagy Egyiptom. Templomok és királyi raktárházakban tárolták a terményeket. Kölcsönügyleteket bonyolítottak le velük, majd letéti ügyleteket és a pénzváltás is feladatukká vált. A mai bank szó az olasz banco szóból ered. ami pénzváltó pulthént. Legelőször Angliában lehetett az aranyat és/vagy ezüstöt megtakarításra átadni, cserébe elismervényt kaptak, amivel fizetni lehetett. Európában a nagyhatalmi bankok a 19. században alakultak ki, mint az Österreichische National Bank, mely Magyarországon jegybanki funkciókat nyújtott. Nem minden banknak volt megengedve a befektetési tevékenységek nyújtása. Az 1929-33-as gazdasági világválságban úgy vélték a bankok sok kockázatot vállalnak az USA-ban. Emiatt 1939-ben elfogadott Glass-Steagall törvény értelmében el kell választani a befektetési bankokat a kereskedelmi bankoktól. Amerika mellett az Egyesült Királyságban is érvénybe lépett a törvény, később enyhítettek rajta, majd végül teljesen eltörölték. Európában más tiltásokkal találkozhattunk pl. pénzügyi szolgáltatások nyújtása faktoring és lízing esetében vagy ingatlanokba való befektetés. Előfordultak olyan bankok, ahol némileg vagy egyáltalán nem volt tiltás, erre példa Németország. Mára már liberálisabb szabályok hatnak a bankokra és a befektetések beágyzódtak a kereskedelmi bankok által nyújtott szolgáltatásokba. (GYULAI et al 2009)

Folytatam az első önálló magyar pénzintézettel Magyarországon. A 19. század elején már felmerült a bank gondolata, de csak 1830-ban nyújtottak be javaslatot ezzel kapcsolatban a helytartó tanácshoz. Az Osztrák Nemzeti Bank mintájára kihagyták a bankjegykibocsátást és a betétgyűjtést. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank néven jött létre 1840. október 14-én Magyarország első bankja. Sokáig ez volt Magyarország egyetlen bankja, mert különbséget tettek bank és takarékpénztár között. A különbséget az alaptőke nagysága és felépítésük jelentette. (TOMKA 2000) Az első takarékpénztárakat Hamburgban (1778) és Oldenburgban (1789) alapították, a későbbiekben pedig Bécsben, Londonban, Párizsban és

más külföldi városban is megjelentek. Magyarországon is előfordultak ezek az intézmények, viszont bécsi fiókkal rendelkeztek. Ezek később megszűntek, mivel csak kereskedők használták pénzük felvételére. Az első takarékpénztárak Fáy András közgazdász, politikus, író nevéhez köthetőek, aki segítette hazáját azzal, hogy felismerte a külföldi országokban milyen nagy szerepe van a takarékpénztáraknak, ezáltal hasznosnak gondolta ezek betelepítését. Fáy terveket, irományokat készített, hogy meggyőzze az embereket, miért szükségesek ezek az intézmények. Először a Békéscsaba házban Valkay, a művében lévő főszereplő által szemlélteti tervét, később az Ész- és szívkalandok című rajzában (1838) ábrázolja miért okoz problémát a takarékpénztárak hiánya. Bevezetésük fontos, mivel ezen pénztáraknál könnyebb a megtakarítások elhelyezése és a hitelnyújtás is, ha váratlan költségek merülnek fel vagy pénzre van szüksége a lakosságnak, nem tudnak hozzáférni azonnali forrásokhoz, és esetleg eladósodnak vagy más pénzügyi nehézségekbe kerülhetnek. Széchenyi István Hitel című műve is melyben először sokan kételkedtek, de végül jónak ítélték a mű kezdetbeni kritikusan is, segítséget nyújtott Fáy-nak, melyben a bankrendszer és hitelintézetek fontosságát hangsúlyozta. Fáy András tervét a Pest-megyei köznép simára felállítandó takarékpénztáraknak c. javaslatát, melyet 1839-ben fogalmazott meg Budán, 1839 június 10-i közgyűlésen némi módosítással elfogadták, így 1840. január 11-én megalakult Magyarország legelső pénztárosa, melynek hivatalos neve Hazai első takarékpénztár lett. A szegényebb sorsúakra tekintettel alacsony volt a betéti összeg, pest megyei lakos tehetett és vehetett ki a pénzét és a jobbágyság nem kapott kölcsönt, hogy rácsodálják őket a takarékosra. A részvényesek jártak a legjobban, mivel az akkor befizetett részvényeik is ugyanannyit értek és osztalékot is kaptak, illetve részvényes papírjaik megélhetést biztosítanak. (BADICS 1890; 490-508 pp.)

Ezt követően felvázolom a magyar bankrendszert a Trianon utáni időkben. Az 1920-ban kötött trianoni békeszerződés negatív hatással volt Magyarországra. Az elcsatolt területeken lévő hitelintézetek 66%-a az utódállamok kezére került. A bankok próbálták tartani a fiókokkal az üzleti forgalmat, de mindhiába felkellett számolniuk. A főváros, Budapest banki szerepe ezáltal megnőtt. (GÁL 2020) Az első világháborút túlélő bankok vezető szerepben maradtak továbbra is. 1916-ban német mintára létrehozták a Devizaközpontot, melynél az új belépők valuta és devizakészletüket beadják, abbamarad a zugtőzsde és a fizetési mérleg egyensúlyba kerülhet. 1921-ben Magyar Királyi Állami Jegyintézetet hoztak létre ideiglenesen, mely a pénz értékének szilárdítására volt hivatott, ám nem sokkal később pontosan 1922-ben a rossz gazdaság miatt a Magyar Királyi Állami Jegyintézetet és a

Devizaközpontot felváltotta (BARNA 2020) a Magyar Nemzeti Bank 1924-ben. Alaptőkéje 30 000 000 korona (484 117 500 Ft) (GYULAI et al 2009) melyből 39,5 %-a állami kézbe került és részvénytársaság maradt. (Barna A. 2020) Alaptevékenysége közé tartozott a pénzforgalom és fizetések kezelése. (Dr. Schack B. 1939) „A jegybank további tevékenysége közé tartozott a váltók, értékpapírok, warrantok leszámítolása; kézizálogra nyújtott kölcsönök; letét-, betét- és zsíróüzlet; saját pénztárra szóló utalványok kiállítása; bizományi ügyletek (inkasszó stb.) ellátása; arany és ezüst vétele és eladása; devizák és váltók vétele/eladása.” (BARNA 2020; 503 p.) 1927 január 1-jén az elértéktelenedett aranykoronát felváltotta a pengő. (BARNA 2020)

Ezután nézzük meg, hogyan alakult a központi bank felépítése, mind az egyszintű, mind a kétszintű bankrendszer esetében. 1945-ben megtörtént az államosítás. (GYULAI et al 2009) Magyarországon 1948-tól 1987-ig szocialista mintára egyszintű bankrendszert hoztak létre. A központi bank, nevén a Magyar Nemzeti Bank, nem monobankrendszert alkotott, vagyis nem kizárólagos szereplőként jelent meg, hanem mellette más állami bankok, takarékszövetkezetek is működtek. (SZATHMÁRY 2013) Jegybanki feladatok ellátása mellett a kereskedelmi funkciókat is sikeresen ellátotta, minek következtében a csak 21 fiókintézetét megnövelte 134-re, mellyel több munkahelyet biztosított és 1952-re az alkalmazottak száma elérte a 9 ezer főt. (BOZÓ 2000) A Kádár korszakban (1956-1989) a magas életszínvonal fenntartása és elérése volt a cél. A tervgazdaság miatt az állami bankoknak támogatást kellett nyújtaniuk a vállalatoknak tervben meghatározott céljaik elérésére, akkor is, ha a cégek a csőd szélén álltak vagy ha a jövőre nézve nem volt pozitív kilátásuk. Ily módon nem kellett költséghatékonyak lenniük és ez felesleges beruházásokhoz vezetett. A magasan fenntartható életszínvonal és a vállalatok hitelnyújtása mellett az innováció visszaszorult, mely negatívan hatott a rendszerváltást követő időkre. Az 1970-es évektől szabályozták a hitelfelvételeket és magasabb kamatokat róttak ki a vállalatokra. (SZATHMÁRY 2013) Az egyszintű bankrendszer előtt már meglévő kétszintű bankrendszert újra létrehozták, amire 1985-ben tettek lépéseket, ami sikeresnek volt mondható, ugyanis 1987. január 1-jén a Magyar Nemzeti Bank nem állt kapcsolatban a gazdálkodó egységekkel, hanem a második szinten lévő pénzügyi intézmények tevékenységét szabályozta. Öt kereskedelmi bankot is létrehoztak, ahova a vállalatokat felosztották. A Pénzügyi törvényt (Pit., 1991. évi LXIX. törvény) 1991-ben való elfogadása előírta a hitelintézetek tevékenységi körét és működését. 1987-től változatlanul a kétszintű bankrendszer szerint működnek a bankok. (VARGA 2014) A kétszintű

bankrendszer szükségessé tette a Magyar Bankszövetség megalakulását, melynek feladatai közé tartozott az érdekképviselési harmadik személlyel szemben, szakmai álláspontok kialakítása vagy a piacról való információnyújtás a bankcsoportoknak is. (KORONDI 2012) Elsőként Magyarország tért át a piacgazdaságra a többi szocialista országhoz képest, melynek hatékony működéséhez különböző intézményeket hoztak létre. (URSPRUNG 1996) A piacgazdaság első lépéseként szükségessé vált a privatizáció, mely 1990-ben meg is történt. (MIHÁLY 2010) Ezt már 1988-ban megelőzte a spontán privatizáció, minek hatására 1990 nyarán a nagyjából 5% vagy annál kevesebb állami vagyon magánkézbe került. Emiatt az Antall kormány a magánosítást kormányzati felügyelet alá vonta. Eladásnál az állami vagyont alábecsülték, a befektetői tőkét túlértékelték, amivel az eladást felügyelők, vállalatvezetők belföldi és külföldi befektetők jártak jól. (BORONKAI et al 2016) Az egykori NDK 1966-ban kiadott szótárában így szerepel a privatizáció fogalma: „Az imperialista országok kormányai privatizálnak, illetve reprivatizálnak, ha a monopóliumok, illetve államapparátusuk számára előnyösebb az állami vállalatokat magántulajdonba adni, mint meghagyni állami tulajdonban.” (MIHÁLY 2010; 15 p.) Kivételt képeznek a kórházak, egyetem, iskolák, amik a manapság sem vehetők magántulajdonban. A poszt szocialista országokban újonnan létrehozott cégek gyorsabban gazdagodtak meg vám és adócsalásokkal, mint állami vállalatok vásárlásával. (MIHÁLY 2010) Magyarországon a bankprivatizáció során a kilencvenes években a bankok többsége külföldi kézbe került. (BANAI et al 2010) A piacra lépés szabadsága és a bankprivatizáció által, ahol a magyar bankok meggyengültek, segítette a külföldi befektetőket, hogy felvásárolhassák a magyar bankokat. 43 bankból 32 került külföldi kézre, az eszközök 62%-ával. (VÁRHEGY 1998) Kezdetben a vállalati szektornak nyújtottak szolgáltatásokat. A lakosság kiszolgálásához sem megfelelő fiókhálózatuk sem elég munkatársuk nem volt, illetve információ hiánnyal rendelkeztek a magyar háztartások hitelfelvételéről. Előnyt jelentett, hogy tapasztalatuk volt kereskedelmi banki tevékenységekben, így kedvezőbb ajánlatokat tehettek ügyfeleiknek a helyi versenytársakkal szemben, valamint nem nehezedett rájuk a rossz vállalati portfólió terhe. Osztrák, olasz, belga, német nemzetiségű befektetők vették át a bankokat kivéve az OTP-t és a 1997-ben létrehozott FHB Bankot, melyeket 1995-ben és 2003-ban privatizáltak. Az 1990-es évek végén a lakosság felé fordultak, ugyanis a vállalati verseny miatt a vállalatok jövedelmezősége csökkent. A lakosság árérzékenysége miatt a vállalatok kockázat és költség vállalása mellett akartak több vevőt magukhoz vonzani. Élesedett a verseny a külföldi és lokális bankok között. A lokális bankoknak kevesebb volt a marketingköltségük szemben a külföldi bankokkal és bár részesedést szereztek a

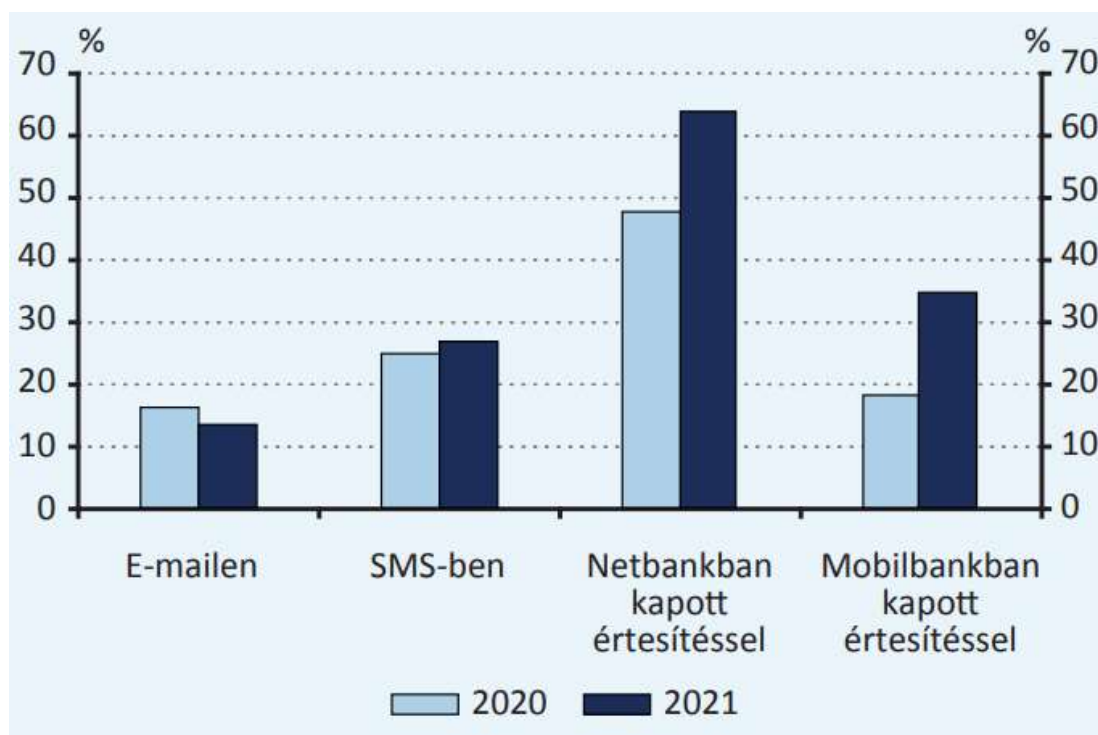
jelzáloghitelezésben a helyi bankokat így sem tudták felülmúlni. Költség és kockázatalapú verseny volt megfigyelhető. A lakossági piacot a lokális helyett a külföldi bankok szolgálták ki. (BANAI 2010)

II/3. Technológiai transzformáció a bankszektorban

Miután ismertettem a bankok kialakulását és fejlődését áttérek egy mostanában felmerülő témára, ahol megemlítem mik befolyásolják, mivel kell szembenézniük a bankoknak a mai napig. Először kifejtem hogyan hat a digitalizáció a vállalatokra. Több tényező is meghatározza miért érdemes a bankoknak az interneten is megjelenniük. Először is a régi telefonokat felváltották az okostelefonok, melyeket az Y és Z generáció mellett már az X generációból is használnak néhányan. Bár az X generáció többségét nehezebb átcsábítani a „csak online” formában történő ügyintézésre. Az új generáció felnőtté válása is befolyással van a bankok online platformokon való megjelenésére, akik szinte mindig elérhetőek az interneten. (KOVÁCS és MARSII 2018)

Kezdetben a pénz szállítás is hasonlított az árukéhoz viszont ez kockázatos volt, ezt váltották fel a bankszámlák, amiket már az ókorban is használatosak voltak. Viszont fizetési funkcióként pl. átutalás 1920-ban alakult ki, 1950-ben pedig tömegesen elterjedt. 1959-ben megjelent az első bankautomata az USA-ban, majd 1990-ben a netbank segítette a pénzügyi tranzakciókat. (SZABÓ 2020)

A következő ábra is erre ad tanúbizonyságot. 2021-re a netbankban és mobilbankban kapott értesítések száma megnőtt, az SMS-ben és Emailen kapottak pedig lecsökkentek. Emellett, az erős ügyfél-hitelesítéshez kapcsolódó kétfaktoros azonosítása már online történik.



1. ábra Digitális értesítések jellemzőin mely csatornán keresztül érkeznek

Forrás: MNB (2021)

Felismerve a digitalizáció fontosságát a Magyar Bankszövetség néhány tagja javaslatokat fogalmazott meg a bankok digitalizációra való áttéréséről a jogalkotónak és a felügyeleti szerveknek. Ezek közül a négyet emelnék ki. Elsősorban, a forgalomban lévő készpénz csökkentése, mellyel 400-450 milliárd forint nemzetgazdasági bevételt érhetnek el. Másodsorban, interneten történő hitelezés, ügyfelek kiszolgálásának bővítése és adminisztrációs költségek csökkentése a cél, ahol a fintech cégek bankokkal való együttműködése a megoldás. Harmadszor, fiatalok pénzügyi oktatásának folytatása. Magyarország 2015-ben csatlakozott a European Money Weekhez, melynek egyik programja a Pénz 7, ami kibővíti a diákok pénzügyi tudását és pénzügyi tudatosságra hívja fel a figyelmet játékos módon. A rendezvénysorozat olyan sikeres volt, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) bevezette a felsőoktatásban tanulók tantervébe. Negyedszer, azonos szabályok vonatkoznak az azonos tevékenységű fintechcégekre, bigtechcégekre és bankokra is, mivel fin- és bigtechcégekre nem vonatkozik annyi szabály, mint a bankokra, így ügyfélbarátabbnak tűnnek. (BECSEI et al 2019)

A bankoknak két fő versenytársa van. Az egyik a platformcégek, akik nem tartoznak semelyik iparághoz rengeteg ügyfelet - vevőt és eladót is egyben - be tudnak vonzani azzal,

hogy egyszerűen és gyorsan lehet az internetes platformjaikat használni. A másik a startup cégek. A technológia olcsósága és belépési korlát csökkenése miatt egyre több ilyen cég jelent meg. A céljuk az volt, hogy minél nagyobb ügyfélkört építsenek ki, mely a legújabb fintechstartupoknak sikerült. „A 2008 válság utáni, tartósan alacsony hozamok és olcsó finanszírozási költségeknek köszönhetően, jelentős kockázati tőkebefektetés terelődött a startupcégekbe; csak 2011 és 2015 között közel 40 milliárd dollár (több, mint 14 billió Ft) áramlott a startupvállalkozásokba.” (KOVÁCS és MARSII 2018; 51 p.)

Hogy pontosan kik azok a fintech cégek és mivel foglalkoznak azt a következőkben ismertetem. A fintech fogalma nem meghatározott, így különböző szerzők különböző definíciót rendelnek ennek megfogalmazásához. „A fintech a financial technology kifejezés rövidítéséből származik. Összefoglalóan azokat a cégeket, kezdeményezéseket nevezik így, amelyek pénzügyi technológiai újítások segítségével klasszikus banki szolgáltatásokat képesek nyújtani nem banki formában.” (KOVÁCS és MARSII 2018; 12 p.) Bővebb fogalmi meghatározást használ egy másik szerző interjúalanyi meghallgatása után. „A FinTech fogalom alatt egyrészt azon személyre szabott, innovatív technológiai megoldásokat, üzleti modelleket értjük, amelyek a pénzügyi szolgáltatásokat hatékonyabbá és széles körben elérhetővé teszik, másrészt pedig azon szereplőket, akik a pénzügyi szektorban valamilyen innovatív szolgáltatást, terméket hoznak létre, vagy pedig működésbeli újítást valósítanak meg.” (HORVÁTH 2020; 27 p.)

A fintech cégek szélesebb terjedése 2018-ban kezdődött, amikor néhány személy kivételével senki nem számított a Lehmann Brothers bankház csődjére, ami megrendítette a bizalmat a bankokkal szemben. (KERÉNYI és MOLNÁR 2017) A 2008-ban kezdődő pénzügyi válság megnehezítette a bankok kiadásainak csökkentését, ami jó hír volt a fintech cégek számára, ugyanis versenybe tudtak szállni velük. Olyan alkalmazást hoztak létre, ahol az embereknek ki sem kell lépni otthonaikból. Telefonon könnyen elérhető ingyenesen vagy olcsón megtudják tekinteni a mai napig a számláikat, fizetési műveleteiket és a befektetésekkel kapcsolatos tranzakciókat is. Előnyt jelent számukra a szokványos hitelintézetekkel szemben, hogy rájuk nem vonatkoznak szigorú szabályok. Egy idő után a hitelintézetek felismerték, hogy a Fintech cégek nem az ellenségeik, hanem velük együttműködve nemcsak az ügyfelek kiszolgálása lesz jobb, de még a profitjukat is képesek növelni. (KOVÁCS és MARSII 2018)

A Fintech cégek új technológiát is magukkal hozták. Mobileszközök, melyek manapság sokszor használt eszközök, bár még kiegészítő lehetőség, a jövőben alapelvárás is lehet banki ügyintézéseknél. A robotika a sok számítógépes rendszer üzemeltetése miatt és az ismétlődő adminisztrációs feladatok elvégzését megkönnyíti és gyorsabbá teszi. A blokklánc vagy más néven blockchain, amit később bővebben kifejték, a jövőben a kereskedelem lebonyolításában lesz szerepe. Fejlett analitikus elemzésnél a bankok nem egyesével, hanem ismérvek alapján értékelik a portfóliókat (pl. hitelezési portfólióval elemzik a kkv-k vagy mikrovállalatok egész portfólióját). A fintechek igénybe véve a Felhőszolgáltatást egy új termék vagy szolgáltatás költségét tudják csökkenteni. Mesterséges intelligencia esetében az ügyfélszolgálatokon úgynevezett csevegő robotok (chatbotok) az ügyfelek alapvető kérdéseire válaszolnak, a bonyolultabb kérdéseket ügyintézők válaszolják meg. Gépi tanuláshoz bevitt adatok és algoritmusok alapján a különböző visszacsatások útján a rendszer úgy tud fejlődni, hogy az megfeleljen a kockázatelemzésre vagy a modellezésre. Biometria alkalmazásánál a hivatalos papírok tollal való aláírása helyett ujjlenyomattal, retinás azonosítással vagy „aláírópadok” segítségével lehet már aláírni. (KOVÁCS és MARSI 2018) Az új technológiák mellett fontos számukra az ügyfelek adatvédelme is, melynél titkosítással védik az adatokat és az ügyfelek azonosítására szigorú eljárást alkalmaznak pl. ujjlenyomat vagy arcfelismerés. A fintechek folyamatosan javítják a biztonsági rendszereket, hogy a jövőben minél kevesebb probléma lépjen fel. Kétfaktoros hitelesítéssel pedig elkerülhető, hogy gyanútlanul betörjenek a fiókunkba és pénzt sikkasszanak tőlünk a világ bármely pontjáról. (SIKLÓS 2023) Ahogyan a bankok is védik adatainkat PIN kóddal, mellyel az alkalmazásokba bejelentkezhetünk, vagy a telefonra küldött kóddal, mellyel be lehet lépni. (INTERNET7 2014)

Folytatásként az azonnali fizetési rendszerekre térek rá. Az elmúlt években az információs technológia fejlődése az iparágak számára új nehézségeket és lehetőségeket jelentett. A hagyományos bankkártyákat felváltotta a mobil applikációk által bankkártya nélkül is tudnak fizetni vagy gyors fizetési alkalmazási móddal. A fintech alkalmazások háttérbe szorítják a banki alkalmazásokat. Olyan alkalmazások, mint a Revolut, a TransferWise, a Curve, valamint az ApplePay és a GooglePay szolgáltatásai Magyarországon is elterjedtek. A Revolut és a TransferWise sokkal kevésbé volt népszerű. 2018-ban az Android felhasználók között a Revolut és a Transferwise a felhasználó között a TOP 20-ba sem került be. Ezzel szemben az Apple szerelmesei, a Revolutot a 18., a TransferWiset pedig a 20. helyre sorolták. 2019-ben a Revolut már a 3. helyen végzett mindkét felhasználótípusnál.

(PINTÉR és BAGÓ 2022) Ezek közül a Revolutot és a Wiset bővebben kifejtem. A Revolut előnyei közé tartozik, hogy különböző devizanemben lehet rajta pénzt tárolni, középárfolyamos devizaváltásnál külföldre utazás esetén pénzt tudunk spórolni, más Revolutot alkalmazást használók számára ingyenesen pénzt tudjunk utalni vagy más számlára alacsonyabb költséggel, költségvetési keretet lehet rajta beállítani, kiadásokat diagrammok segítségével láthatjuk, kriptovalutát lehet rajta venni, tárolni és eladni. A különböző biztonsági funkciók pedig elősegítik, hogy az adatok ne kerüljenek idegenek kezébe. A Wise is hasonlóan megkönnyíti a pénztalálást alacsony költségeivel. 50 különböző devizás számlájával 80 különböző országba lehet vele utalni. Betéti kártya segítségével pedig pénzt tudunk felvenni az ATM-ből. Használatuk megkönnyíti az ügyintézkést, ám akadnak hátrányaik is. Mivel nem rendelkeznek biztosítási alappal, mint a bankok, a cég csődbe menése esetén, nem biztos, hogy vissza tudják szerezni a pénzüket, vagy csak hosszú idő múlva, mivel ezesetben a hitelezőket fizetik ki először, amit a „Terms of Agreement” részben a használók elfogadtak. Technikai probléma esetén pedig a tranzakció nem valósul meg, ami kiadást jelent a használóknak. (KUMINECZ et al 2023) Ilyen felmerülő probléma esetén pedig heteket kell várni, míg tudnak a problémánkkal foglalkozni és megoldani azt. Revolut esetén az IBAN számlaszámot litván bankszámlaszámra cserélték, ami azért probléma, mert ha valakinek nincs hagyományos banknál számlája csak a Revolutnál, akkor a munkáltatónak ki kell fizetnie bérutalásnál akár tízezer forintot is. Barta Bence nem javolja, hogy milliós összegek legyenek fintech számlán, inkább tartsunk rajta egy bizonyos összeget és külföldi utazásokon használjuk leginkább. (KOVÁCS 2022)

A 2020 márciusában bevezetett azonnali fizetési rendszer és a PSD2 (Payment Services Directive 2) további lehetőségeket biztosít a fintech vállalkozások számára új szolgáltatások kiépítéséhez, és ez nem elhanyagolható, hogy a magyar piac és a szabályozási keret is ösztönző légkört biztosít számukra. A PSD2 lehetővé teszi harmadik fél szolgáltatók számára a banki környezetbe való belépést. Az új törvény többcsatornás hozzáférést biztosít a felhasználók számára, ezáltal javítva az ügyfélélményt rugalmas és innovatív megoldások által. Korlátlan hozzáférést biztosít a fizetési szolgáltatók számára, akik legálisan kínálhatnak digitális fizetési szolgáltatásokat akkor is, ha nem minősülnek pénzintézetnek. Ez pedig lehetővé teszi a Fintech jövőbeni folytatását, hogy probléma nélkül működjön a digitális banki szektorban. (PINTÉR és BAGÓ 2022)

A blockchaint, mint új technológiát, amit a fintech cégek használnak ebben a fejezetben fejtem ki. A blockchain másnéven elosztott főkönyvi technológia, angolul distributed ledger

technology (DLT). A blokkokat nem lehet utólag megváltoztatni. Pénzügyi tranzakciót, adósvételi szerződést, anyakönyvi kivonatot is tartalmazhatnak. (KALOCSA 2018) Blockchain-en keresztül áramlik a kriptovaluta, mely egy online formában jelenik meg, melyhez kriptográfiát használnak a tranzakció titkosítása érdekében. (SZOBONYA 2020) A blokkok megkülönböztetésére kódokat használnak, ami megjelenik a blokk alján és a következő blokk tetején. A rendszer decentralizált, vagyis a felhasználók saját döntésük alapján csatlakozhatnak saját hardverjeikkel a lánchoz, ezzel látva az összes blokkot, ami a láncon belül megtalálható. A csatlakozással elfogadják az adott blokklánc szabályait, megváltoztatásához a felhasználók 51%-a szükséges ám ekkor kettészakad a lánc. Lehetnek publikusak és privátak is. Publikusnál a szabályokat elfogadva vagy konszenzus alapján bárki csatlakozhat, míg privát esetben nincs csatlakozási lehetőség és a tulajdonosa bármikor megváltoztathatja a szabályokat. Előnyeik közé tartozik, hogy nincs esély arra, hogy valaki próbáljon adatot törölni, mivel nagy a kapacitás és költségeket vonna maga után, nem beszélve arról, hogy felbomlana a lánc a kódok feltörésével. Előnyt jelent az is, hogy a láncon belül úgy tud üzenetet vagy tranzakciót lefolytatni egymással, hogy azt más ne lássa, és ha a szabály engedi, a teljes anonimitás is megtörténhet. További pozitív előnye, hogy ha szabályba van foglalva okos szerződések is lehet kötni, tehát ha az egyik résztvevő adathalmaza megváltozik automatikusan kapjon egy válasz blokkot. A blockchain rendszer a Fintech cégeken kívül a biztosítási piacon (termékfejlesztés) is segít, mivel nehéz az adatlopás, az adatok törlése szinte lehetetlen, nagy ügyfélkörrel rendelkeznek és földrajzilag is lehetnek távol ügyfeleiktől. Az egészségügyi biztosítók Know your customer (KJC) rendszere megkönnyíti a fogyasztóknak a biztosítás kötésnél nem kell küldenie semmit a biztosítók számára a már a felvitt adatok miatt és ez a biztosítóknak is kevesebb manuális munkát teremt. A technológia utat törhet a fejlődő országok (pl. Afrika) körében is, ahol nincs megfelelően kiépített pénzügyi rendszer. Egy okostelefon segítségével személyes adatok nélkül is hozzálehet rendelni a személyeket különböző biztosítókhoz, így biztosításokat is tudnak kötni. Természetesen a rendszer nem tökéletes, informatikai hibák előfordulhatnak, skálázhatóság hiánya is nagy hátrányt jelent, főleg, hogy többféle szabályrendszernek kell megfelelnie. (KALOCSA 2018)

Magyarországon a Fintech cégek 2018-as adatok alapján a körülbelül 110 cég (FÁYKISS és ÓNOZÓ 2020) 2020-ra már 146 aktív céggé növelte ki magát, annak ellenére, hogy felszámolások és végelszámolások is történtek. Két ok áll a növekedés mögött. Elsőként a nemzetközi cégek leányvállalatai megjelentek, másfelől pedig az inaktív cégek aktívvá

váltak. A Fintech cégek B2B (business to business) üzleti modellel rendelkeznek, ami megmutatja, hogy neki versenytársak, inkább partnerekként vannak jelen.



2. ábra Aktív Fintech tevékenységgel foglalkozó cégek számának alakulása Magyarországon

Forrás: NAV, MNB (2019)

Fentebb már kifejtettem kik azok a fintech cégek és mivel foglalkoznak. A mostaniakban leírom, hogy hazánkban az ilyen cégeknek mik az erősségeik és milyen kihívásokkal küzdenek, ha itt akarnak céget alapítani, illetve versenyben maradni. Az erősségek bemutatásával kezdem. Az egyszerűbben kezelhető, otthon is elérhető online ügyintézés megkönnyíti az emberek életét, hogy bárhol és bármikor el tudják intézni a pénzügyiket, ezáltal elégedettek lesznek és nem csábulnak át a konkurens cégekhez. A hazai lakosság bizalma megrendíthetetlen a pénzügyi szolgáltatások iránt, mivel kiválóan működő szabályok védik a személyes és pénzügyi jogaikat. Az információs és technológiai területen diplomát szerzők magas aránya (4,3%) Európai Unió átlaghoz viszonyítva (3,5%) magasnak mondható, ami jó hír a végzett hallgatóknak, akik ilyen tudással a kezükben könnyedén veszik az akadályokat, mikor a fintecheknél való elhelyezkedésükről van szó. Globális pénzügyi és technológiai vállalatok magyarországi jelenléte, akik helyi döntési

központtal rendelkeznek üzleti kapcsolatok kialakítása és beszállítókkal való kapcsolat kiépítése céljából előnyös a lokális elhelyezkedésük. A kedvező adókulcsok - társasági nyereségadó 9% és a személyi jövedelemadókulcs 15% - miatt vonzó a cégeknek, hogy Magyarországon működjenek, ne külföldön, ahol többet kellene adózniuk. Széles sávú internetelérés is nagy előny, mert gyorsabban halad az ügyintézés és a fogyasztóknak sem kell várniuk ügyintézésnél. A főváros, Budapest fejlett infrastruktúrájának köszönhető remek elhelyezkedés, ideértve a szárazföldön, levegőben vízen való szállítást vagy a távközlést is. Innovatív támogatói közé tartozik a Magyar Nemzeti Bank a Pénzügyi Innovációs Platform és az Innovációs Pénzügyi Tesztkörnyezet, mely intézmények támogatják a fintech cégek innovatív ötleteinek megvalósulását, az azonnali fizetési rendszerek bevezetését és a jövőben működésüket. A digitalizációt a kormány is támogatja, a Digitális Jóléti Program (DJP) foglalja össze a kormány cselekvési terveit e téren. Eddig a Mesterséges Intelligencia támogatása volt sikeres. Láthatjuk, hogy a fintechek cégeknek számos előnyös helyzete van, ha azon gondolkodik, hogy hazánkban működjenek, de emellett hátrányuk is, amit a következőekben fejték ki. Magyarország elcsatolt területei miatt a lakosság körülbelül 10 millió főre csökkent. Ebből csak 6 millió az elérhető ügyfél, ami nehézséget okoz előretörni az új cégeknek a régiekkel szemben. Ezen ügyfelek 75%-a használ internetet, ami lemaradás az EU viszonylathoz képest, ahol a lakosság 83%-a internetezik. A kor előrehaladtával sem csökkent az inkább készpénz használók száma 80%, ami nagyon magasnak számít. Pénzügyi tudatosság lemaradása miatt (pl. nem akar megtakarítani) sokan nem veszik igénybe a banki szolgáltatásokat. Alacsony szolgáltatói kedv jelentkezik a bank és biztosítási szolgáltatások piacán, nem akarnak önálló vállalkozásokat indítani. A magas adminisztratív terhek megléte vállalat indításnál, ami sok papírmunkával jár és az új innovatív szolgáltatástípusokra nincs hazai szabályozás. (PATAI 2019)

A Magyar Nemzeti Bank négy stratégiai célt tűzött ki, mely támogatja a fintechek működését. Elsősorban, versenyképes pénzügyi szolgáltatások támogatásával szeretné, ha az emberek könnyen, biztonságosan, megfelelő árak mellett hozzáférhetnének ezek használatához. Másodszor, a pénzügyi rendszer hatékonyságának, stabilitásának növelése innovatív megoldásokkal, cutting edge technológia bevetése, mely hozzájárul a működési költség csökkentéséhez, hatékony kockázat kezeléshez és szolgáltatások színvonalának fejlesztéséhez. Harmadszor, a fintech ökoszisztéma élénkítése, mely támogatja a fintech cégek növekedését és piacra lépését és bevonz más külföldi fintech cégeket Magyarországra.

Negyedszer pedig, pénzügyi kultúra erősítése és a digitális kompetenciák oktatása a cél. (PATAI 2019)

Ismerjük már a fintech szerepét, ezt követően bemutatom, hogy vajon a bankoknak, hogyan fog alakulni a jövőben betöltött szerepe. A 2008-as pénzügyi válság megrendítette a bankok szerepét. Új innovatív vállalatok léptek piacra, akik versenytársaik és partnerei a kereskedelmi bankoknak. A túl sok bank és bankfiók magas költségeket von maga után és árképzésre gyakorolt hatásuk ellenére a bankok drágán hirdetik szolgáltatásaikat, annak ellenére, hogy azok már nem számítanak ügyfélbarátnak. Ezzel szemben az új vállalatok kényelmes, gyors és alacsony költségű tranzakciós szolgáltatást nyújtanak.

Az Európai Unióban továbbra is kedvező a bankok szerepe, mert szigorú szabályok védik a fogyasztókat. Mivel a bankok saját, önálló fejlesztéseket használnak nem tudott kialakulni a Fintech és Bigtech cégekkel egy partnerségi kapcsolat, mely lemaradást eredményezett digitalizáció és innováció terén. Más országokba, mint Kínában vagy az afrikai országokban a bankok kiválóan működnek együtt Fintech és Bigtech cégekkel több ügyfelet bevonzva magukhoz. A koronavírus megváltoztatta az emberek életét a banki szokásaik és bankhoz való hozzáállásukat. A digitalizáció megkívánja a bankok szolgáltatás fejlesztését, ha ez nem történik meg ezek az intézmények elveszítik ügyfeleiket, melyet a Fintech és Bigtech cégek kihasználják. A kereskedelmi bankok szerepe még mindig nagyon magas, de az alkalmazkodásuk lesz a döntő, hogy a jövőben ez ugyanígy maradjon.

Három stratégiai törekvést dolgoztak ki. Először, a hatékonyabb bankrendszert. A digitalizációra való átállás jelentősen megkönnyíti az ügyfelek helyzetét, akik okos eszközeiken keresztül tudják használni a banki szolgáltatásokat. A bankok részéről pozitív előnyt jelent, hogy ezáltal költséget tudnak csökkenteni és személyre szabott szolgáltatásokat tudnak kialakítani. Fejlett technológiák alkalmazásával (pl. felhőszolgáltatás) a hatékonyságukat tudják növelni. A hatékonyabb bank eléréséhez szükséges a jó kapcsolat Fintech vagy neobankokkal, akik nem rendelkeznek fizikai fiókkal, folyamatos megújulásra törekednek sikerességük elérésében. Másodszor a decentralizált pénzügyi szolgáltatásokat (DeFi). A pénzügyi szolgáltatások peer-to-peer (P2P) formában is elérhetőek lennének, vagyis nem szükséges a bank a tranzakciók (pl. átutaláshoz, hitelezéshez), hanem az ügyfelek ezt egymás között is el tudnák intézni gyorsan, valós időben pl. blokkláncon keresztül. (NYIKES et al 2022) A P2P növekedő tendenciát mutat az Amerikai Egyesült Államokban és az Egyesült Királyságban. Más vezető európai országok

a P2P fogyasztói hitelezés terén Németország, Franciaország és Finnország. P2P üzleti hitelezés kiemelkedő Kínában, de szerepe korlátozott az EU-ban. A közösségi finanszírozási platformok jelentősen megnövekedtek Az EU-országok közül Franciaország, Hollandia, Olaszország és Németország áll az élen. (XAVIER 2017) A DeFi hátránya, hogy piaci egyensúlytalanságot okoz (pl. ha csak hitelfelvevők vannak a piacon az forráshiányt okoz). Emellett, ha nem centralizáltan működik a résztvevők számára (pl. panaszkezelés vagy pénzmosás hiánya veszélyt jelenthet), ezért ez a megoldás nem tekinthető biztonságosnak. Harmadszorra, a digitális jegybankpénztár (DJBP). „A digitális jegybankpénz a központi bank által, saját devizában kibocsátott pénz digitális formája, mely különbözik a tradicionális tartalék- és elszámolási számláktól.” (NYIKES et al 2022; 181 p.) Két típusa a wholesale és retail. A wholesale a bankok között és azon túl lévő fizetések és elszámolások új eszméjét, míg a retail a pénzügyi szolgáltatások és a monetáris politika megújulását hozza létre. A DJBP-t terjedését a jövőben használandó fizetőeszköz és a korona vírus okozta digitalizáció még szükségesebb terjedése váltotta ki. A digitális jegybankpénz nem váltaná fel a bankokat, inkább kiegészítené őket a költség- és kockázatmentes fizetés alternatívájával. (NYIKES et al 2022)

Most bemutatom, hogy manapság milyen információkat tudunk a bankok és fintech cégek közötti interakcióról. Vannak olyan banki szereplők, mint az MKB bank, akik együttműködnek fintech cégekkel, viszont a hitelintézetek többsége maga akarja kifejleszteni a digitális szolgáltatásokat. Ezeket a szolgáltatásokat egy szűk szegmensen belül letesztelik és az ügyfelek észrevételei alapján javítják őket. Számlainformációs szolgáltatásokat két fintech cég nyújt a Koin és a Wyze. A Koint alkalmazások keresztül a MagNet Bank ügyfelei követhetik költségeiket, más banknál lévő ügyfelek ezt az alkalmazást használva be kell gépelniük a kiadásait és bevételeiket. A Whyzt az előbb említett bank mellett a K&H, OTP, Raiffeisen, OTP stb. ügyfelei is használhatják, melynél a számlákat automatikusan kategóriákba sorolja. Ez az alkalmazás még fejlesztés alatt áll. Az online vagyonkezelésnél a személyes tanácsadást felváltja a robotok általi tanácsadás, mely amellet, hogy olcsóbb, pontosabb információkat nyújt az ügyfeleknek befektetési kérdéseik megválaszolására. A hozzá kapcsolódó projekt a Blueopes 2015-ben indult, ennek terjesztését 2018-ban kezdte meg az MKB bankkal együttműködve a közép-keleti régióban. A Corvinus Fintech Rendszer is jelen van a támogatók között, akik a digitális átalakulást és ahhoz kapcsolódó fejlesztéseket támogatják, remélve, hogy Budapest lesz a fintechek hubja. A DESI index szerint sajnálatos módon a Magyarországi lakosság pénzügyi tudása és

digitalizációra való hajlama alacsony az Unió országokhoz képest, ezért a fintech megoldások segítenek megismertetni a lakossággal a könnyen kezelhető applikációkat. A Digitális Oktatási Stratégia (DOS) bevezeti az oktatásba a pénzügyi ismeretek és ezek online módon történő kezelését. Ennek bevezetése azért fontos, mert a pénzügyi és az ahhoz kapcsolódó ismereteket csak a szakirányú képzéseken lehetett eddig tanulni, de ennek alapfokú tudása a mindennapi életben fontos és használandó. A felnőttképzésben van igazán hátrány, mert kevesen vesznek részt az ilyen és ehhez hasonló képzéseken, motiváció hiány miatt nem is jelentkeznek a segédanyagok nem frissek vagy nem elérhetőek és az elérhetőek is nehezen átláthatóak, megérthetőek. Fintechmenedzsment programot indított a Corvinus a Corvinus Fintech Center támogatásával, hogy akiknek a munkájához ilyen ismeretek kellenek könnyen megszerezhessék eme tudást. Illetve workshopokat és versenyeket indít fintech témakörben. Emellett a Bevezetés a Pénzügyi Technológiákba (fintech) és a Fintechkihívások a pénzügyi szektorban tantárgy is szerepel a Corvinus egyetem képzései között. Más intézmények is indítanak hasonló képzéseket. A Central European University és a Budapest Institute of Banking fintech képzéseket, míg a Edutus Egyetem blokklánc témában hirdet kurzust. A fintechek érdekében a MNB 2019-ben bevezette a Regulatory Sandboxot (INTERNET 1 2019), mely egy „tesztkörnyezetben” méri a termék mennyire felel meg a határozott számú ügyfélkörnek 6-12 hónapon át. (FÁYKISS et al 2018) Ebben az időben felmentést kap egy bizonyos időre a MNB szabályai alól, ezzel megsegítve az innovációk megvalósítását. A 2016-os kiber akcióterv pedig segített közelebb hozni a piaci és állami szereplőket, így erősítve a kibervédelmet. (INTERNET 1 2019)

Most bemutatom mit gondolnak a Magyarországon lakó állampolgárok a fintech jelenlétéről hazánkban. A 2021-es adatok szerint a lakosság 75%-a használ fizetési fintech szolgáltatást, bank típusú szolgáltatást pedig 13%-ék, ami nagyjából 900 000 embert jelent. A 18-69 éveseket kérdezve, ami 1000 főt jelent, az eredmény az, hogy 57% gondolja, hogy a fintechek átvehetik a hagyományos banki szerepkört és a fintech szolgáltatást igénybe nem vevők háromnegyede is így vélekedik. Csak 14% nem gondolja, hogy ez meg fog történni. A banki fintech szolgáltatásokat használók 80%-a és a fizetési szolgáltatást igénybe vevők majdnem kétharmada is úgy vélekedik, hogy a fintechek a bankok mellett hagyományos szerepben jelennek meg. Átlagosan 3 év az, amit a lakosság gondol arról, amikor a fintech átveheti a bankok szerepét. A szolgáltatásokat használók szerint, akár bármelyik pillanatban megtörténhet ez, viszont, akik nem használják ők 4-10 évet saccolnak ennek megtörténte. A többség a napi bankolásban várja a fintechek fő szerepkörét. A lakosság 46%-a tudja

elképzelné, hogy főbankjának fintech bank választ. Jót jelent a fintechcégek számára, hogy közülük 11% már bármikor megtenné. Az emberek nyitottságát jelzi, hogy a napi bankolás mellett a hitelezést is választanák a fintech cégeknél. (INTERNET 2 2021) A 2021 is remek év volt a fintech történetében. Sokan úgy vélték, hogy ezek a cégek átveszik a fintech szerepét, ezért sokan be is fektettek. Ám 2022 negatívan hatott a fintech cégekre. A Peak Fintech Index mérő azt az eredményt kapta, hogy a jegyzett 56 cég egy év alatt a fele értékét elvesztette. Ennek oka lehet a cégértékek zuhanása, az elbocsátások magas aránya, open banking lassú fejlődése. Viszont sikeres cégekből sincs hiány. A magyarországi SEON erős évet zárt 94 dolláros tőkebevonási körrel erősödött meg. Az Allianz Hungária Insurwiz blockchain bevezetése is sikeres volt. Az UNIQA insurtech projektje és a Cherrisk is eredményesnek mondható. „A konszolidálódó piacon megerősödő, profitba forduló cégeket, töretlen ügyféligényt és erősödő versenyt látunk. Ahogy a világgazdasági nyomás enyhül, és újraindul a globális növekedés, a fintech piac a nagy nyertesek között lesz, hiszen egy megszilárdult, letisztult piacra érkezik újra tőke és erő” – Suppan Márton a Peak alapítója szavai alapján. (INTERNET 3 2023) Ezt bizonyítja, hogy a magyarok az online ügyintézészt preferálják jobban és 73% használ valamilyen pénzügyi alkalmazást. Előnyként szerepel a praktikusság, míg egy hátrányt soroltak csak fel, hogy meg kell jegyezniük a hozzá kapcsolódó jelszót, de ez sem jelent hátrányt csak a kérdezettek 16%-ának. A bankok előnyeinek szerepel, hogy a személyes kapcsolat segíti mi történik és kérdéseiket is feltudják tenni. Hátrányként a hosszú várakozást, az oda való utazást, lassú ügyintézészt és sok papírmunkával járó munkavégzést említették. (LÁNYI 2022)

Külföldi példákkal alá lehet támasztani miért érdemes a Fintech cégekkel való együttműködés. Habár versenytársak, az Egyesült Királyságban lévő Santander Bank kiválóan működik együtt a Kabbage online hitelező vállalattal. A bank komparatív előnyökhöz és ügyfél kiszolgálási költségek csökkentéséhez, míg az online hitelező vállalat ügyfelekhez és ügyfélszerzés költségeinek csökkentését érte el az együttműködés során. Más bankok fintechcégekbe fektetnek, mint a Citi Ventures. Mások támogatták a fintech cégek működését, mint például az angol Bank of England vagy a Szingapúri monetáris hatóság. Technológiai óriásvállalatok is együttműködnek fintech cégekkel, akik fizetési szolgáltatás mellett hitelezést is biztosítanak ügyfeleiknek. (KERÉNYI és MOLNÁR 2017)

A következőekben több információt osztok meg külföldi országokban lévő fintechcégek és bankok működéséről, szerepéről, azok támogatásáról és hogy a neobank és hagyományos hogyan viszonyul egymáshoz, melyik van jobb helyzet és versenyelőnyben. Szingapúrral

kezdem, ahol megfigyelhető volt a Fintechek növekedése és ez a Covid 19 alatt sem szorította vissza ezek finanszírozását csak kis mértékben, viszont ez 2020 második felében fellendült, ami nem volt elmondható Kínára vagy Indiára. Eleinte a piac kielégítése volt a cél, majd új szolgáltatások vették át a helyüket. Sikerei a start-up fókuszú befektetési rendszerben, folyamatos szabályozási támogatásban, határon átnyúló partnerkapcsolatokban és ügyfelek, gazdasági és technológiai tehetséggondozásában rejlett. Üzleti angyalok és a kormány támogatása erősen segíti főleg a fintech cégek boldogulását. Interdiszciplináris készségeket építettek be a tantervbe, illetve műhelymunkákat és továbbképzést biztosítanak. Szingapúr remek kiindulási pont a nagy piac miatt, ahol sok a kiaknázatlan terület. A B2C termékek és szolgáltatások teszteléséhez is remek. (BALZER et al. 2020) A Szingapúri Hatóság a Nemzetközi Pénzügyi Társasággal az Innovation Networköt létrehozta, mely az ázsiai és csendes óceáni fintech cégeket és vevőiket közös platformra terelik. (INTERNET 1 2019) Ennek köszönhetően a fintechek átvehetnék a hagyományos bankok szerepét, ám az ottani bankok digitálisan fejlettek, kiemelkedően a DBS Bank. 2014-ben az innovációra törekedett, digitális csatornáit megerősítette és új szolgáltatásokat vezetett be ügyfeleinek. Így úgy tűnik a hagyományos bankok továbbra is működőképesek és nem engedik a fintech cégeknek, hogy lesöpörjék őket a piacról. (QAYUM 2023)

Kínára áttérve a gazdasági növekedése a legtöbb országhoz képest elég magas. Az okos telefonok elterjedése miatt létrejött online bankolás felerősödött, a készpénz, bankkártyát pedig felváltotta a digitális pénztárca. A WeChatet tovább fejlesztve, ahol eddig a kapcsolattartáson volt a lényeg mára már pénzt küldeni és fizetni is lehet vele. Az Ant Financial ezért kérte másik hét piaci résztvevő mellett, hogy a SCS (Social Credit System) rendszerüket tesztelve, az embereket pontozzák automatikusan pénzügyi és társadalmi helyzetük által. A QR kód segítségével a fizikai helyen is online tudnak fizetni. A Kínai Központi Bank (PBOC) a P2P kölcsön és az online fizetések területén szabályozó intézkedéseket vezetett be. Felléptek a P2P kölcsönt nyújtó csalók ellen, engedélykötelessé tették a tranzakciókat és az adatvédelmet is megerősítették. 2016-ra Kína lett támogatottsági szempontból az első helyen. Sikerét mutatja, hogy a hazai vállalatok más nagy vállalatokkal versenyeznek (Baidu a Google-lel, Alibaba az Amazonnal, Tencent a Facebookkal). Hogy továbbra is versenyben maradjanak átalakítás szükséges a kínai cégek részéről. (MITTAL és Lloyd 2016) Kutatva a kínai bankok után nem igazán találtam olyan cikket, ahol a fintechek előnyösebb helyzetben vannak. Liu Csiang, a Bank of China alelnöke szerint javítani kell a bankok pénzügyi szolgáltatásait. (KERÉNYI és MÜLLER 2019) 2023-ban

ennek és másnak is köszönhetően 5 kínai bank is elől van a 2023-as mérlegfőösszeg listán. (INTERNET 6 2023)

Az Egyesült Királyságot megemlítve a fintech és már meglévő vállalatok között Fintech Brige-eket (Fintech hidakat) hozott létre partneri kapcsolatok kiépítésére és nemzetközi terjeszkedés gyanánt. Először Ausztriával majd másokkal is, mint Szingapúr vagy Dél-Koreával is létrehozták ezeket a hidakat. Más országokban is cél ezek kiépítése. Az ezekben szóló megállapodás tartalmazza a két ország közötti új trendek megvitatását, tapasztalatok megosztását tanulás szempontjából, esetleg üzleti megállapodás is létrejöhet. Ezek segítik a másik országokba való terjeszkedést is. A sikerességét mutatja, hogy az Egyesült Királyság már 30 nemzetközi megállapodást kötött. (INTERNET 1 2019) 2023-as tanulmány alapján a 250 brit cég 48%-a fél, hogy nem tudja folytatni a vállalkozását az infláció és a magas kamatlábak mellett. Ezzel kapcsolatban felmerült a kilépés, stabilitásra törekvés és felvásárlások is ennek következtében. (KINCSES 2023) Szerencséjükre a kormány 2023-ban 10-100 millió angol fonttal (~4,5 milliárd Ft – ~45 milliárd Ft) támogatja a növekedésben lévő cégeket elérve, hogy az Egyesült Királyság továbbra is meghatározó fintech központ maradjon. Ez a brit bankok felzárkózását is jelentheti digitalizáció téren, ha megtapasztalják a fintech cégek sikeres törekvéseit és megfejtetik sikerük kulcsát. Az Egyesült Királyságot csak az Egyesült Államok előzi meg. 200 legsikeresebb fintech vállalat közül 16 itt található meg. Az infláció és a makrogazdasági gyengülése következtében sok cégnél értékvesztés történt, ezáltal a támogatási alappal szeretnék elérni, hogy a befektetők befektetési kedve újra megjöjjön a történetek ellenére is. (URBÁN 2023) Egy felmérés alapján a britek 12%-a elsősorú bankjaként a neobankokat tekinti és 38%-nak van digitális bankszámlája a hagyományos bankoknál kötött bankszámlája mellett. 2400 felnőtt közül 32% még mindig a hagyományos bankokat részesíti előnyben. 55 évnél idősebbek 44%-a, míg a 18-34%-a részesíti előnyben. A 18-24 évesek 53%-a használ neobankot. Ötből hárman még mindig nem szeretnék csak digitalizált módon bankolni a bankfiók felkeresése és az ott lévő ügyintézőkkel való kommunikáció, illetve az adatlopástól való félelem miatt. (INTERNET 5 2023)

Amerikai Egyesült Államokban elérhető angyal befektetők, seed investment (korai fázisú befektetők) későbbi fázisú részesedési vásárlások és hitel- és átváltható kötvények. Regulatory sandboxot vezetett be Arizona a befektetések ösztönzésére. (INTERNET 2019) 2022-ben ahogyan Magyarországon is Amerikában is történtek elbocsátások, illetve költségcsökkentések. A Chime cég, amely 25 milliárd dollárral (9 345 075 000 000 Ft) a 2.

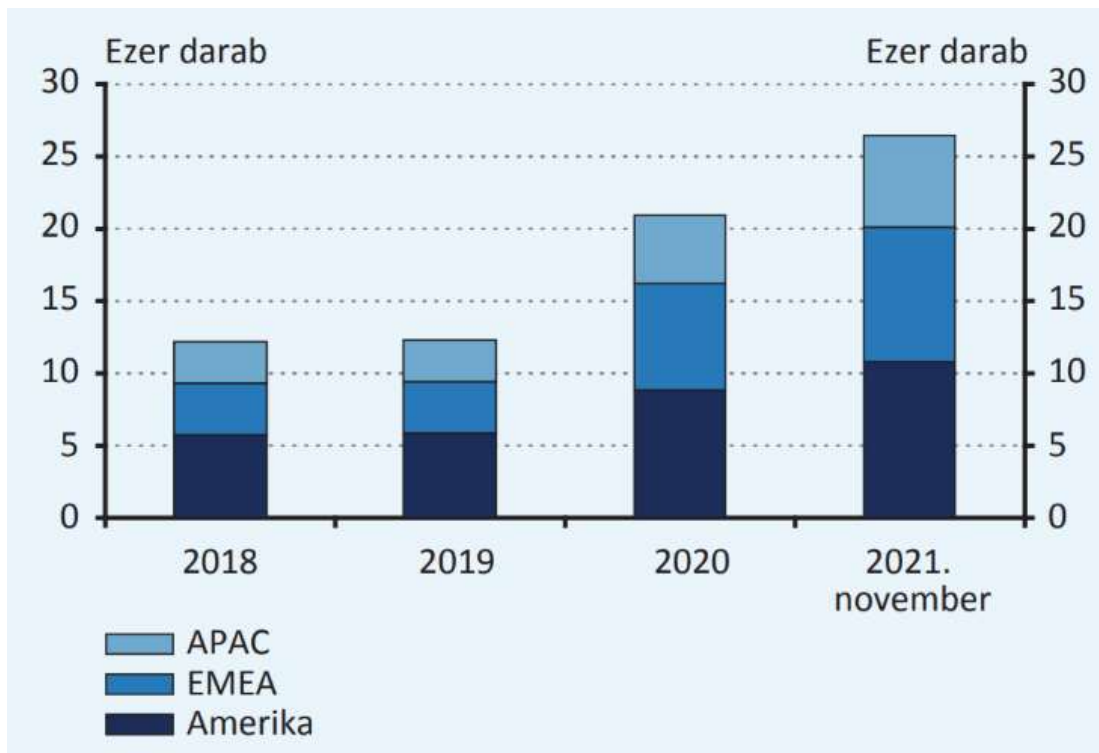
helyen áll top 10-es fintech listán, a tavalyi 4. helyett (a Klarna cég és az FTX cég eltűnése miatt), tavaly novemberben elbocsátotta dolgozóinak 12%-át. A Stripe ugyanabban a hónapban elbocsátotta alkalmazottainak 14%-át. (márciusban összegyűjtött 6,5 milliárd dollárt (2 429 719 500 000 Ft) az alkalmazottak likviditásának biztosítására és a kapcsolódó adók befizetésére fordítják, nem pedig a folyamatban lévő üzleti műveletekre.) A Plaid, a Brex, a Bolt, a Blockchain.com, az OpenSea és a GoodLeap is elbocsátott azóta. Az iparágban dolgozó alkalmazottak sokasága 2022-ben elnyerte az „Elbocsátások éve” címet. A top 3 fintech cég a Stripe, Chime és a Ripple. Az első helyen a 13 éves Stripe áll, mely online vállalkozások kifizetéseit dolgozza fel. A világjárvány e-kereskedelmi fellendülését 2021 márciusában 95 milliárd dollárra (35 511 285 000 000 Ft) becsülte, bár értéke 2023 márciusában 50 milliárd dollárra esett. 2022-ben a vállalat 817 milliárd dollár (305 397 051 000 000 Ft) értékű tranzakciót bonyolított le ügyfelei számára, köztük az OpenAI, a Microsoft és a Ford számára. A második helyen a Chime áll, mely azáltal vált ismertté, hogy ingyenes folyószámlahitel díjat és készpénz nélkül folyószámlákat kínált az ügyfeleknek. Ma a Chime az Egyesült Államok legnagyobb digitális bankja. 2021-ben a digitális bank állítólag kezdeti nyilvános ajánlattételt tervezett, de ezek a tervek késtek. Az Apptopia szerint 2022-ben 13,8 millió alkalmazást töltöttek le, szemben a 2021-es 13,2 millióval. Összesen 2,3 milliárd dollárt (859 746 900 000 Ft) gyűjtött be olyan befektetőktől, mint a Sequoia Capital és a Menlo Ventures. A harmadik helyen a Ripple áll, mely célja, hogy a vállalati ügyfeleket olyan eszközökkel ruházza fel, amelyekkel integrálni tudják a kriptovalutákat meglévő műveleteikbe. Azt ígéri, hogy lehetővé teszi a határokon átnyúló fizetéseket, megkönnyíti az azonnali fizetést és segít a kriptokészletek kezelésében. Likviditási központját úgy tervezték, hogy összekapcsolja a vállalkozásokat az árjegyzőkkel, a tőzsdékkal és a kriptovaluta piacokon tőzsdén kívüli pultokkal. Az Értékpapír- és Tőzsdefelügyelet bepereli a Ripple-t, azt állítva, hogy natív tokenjének, az XRP-nek az eladása nem bejegyzett értékpapír-kibocsátásnak minősül. (EMILY 2023)

Indiában pozitívum a mobil pénztárcák megjelenése, sok újabb innováció, mint például az egységes fizetési Interfész (UPI) platform, az indiai fogyasztók üdvözölték a mobilfizetés használatát mindennapi ügyleteik során. A Fintech annak ellenére, hogy hatalmas lehetőségeket rejt magában vannak negatív tényezői. Az első ilyen tényező, hogy nem túl könnyű belépni az indiai piacra és a korlátozó szabályozási keretek miatt teljesíteni. Hatalmas akadályként hat az új belépők számára, hogy sok formalitást kell teljesíteniük, mielőtt elkezdik vállalkozásuk működtetését. Második, hogy rossz infrastruktúra

szempontjából. Az internetkapcsolat és az alacsony írástudás a másik akadályok. Még mindig hatalmas indiai lakosság (48 százalék), mely nem rendelkezik bankszámlával, amely elengedhetetlen az online tranzakciók lebonyolításához. Annak ellenére, hogy az embereknek van bankjuk még mindig szembesülnek a rossz internet probléma kapcsolattal, amely több feldolgozási időt vesz igénybe a befejezéshez. Tehát az emberek inkább a készpénzes tranzakciót részesítik előnyben online tranzakció helyett. Félretéve a lényegét többségük bankszámlával és internetkapcsolattal rendelkezik. Az indiai lakosságnak még mindig nincs elegendő anyagi lehetősége és megfelelő műveltségi szintje. A harmadik az idősebb generáció rávétele a digitális bankolásra. A negyedik a különböző csalások, amelyek pénzvesztéshez vezetnek az interneten. Az emberek pénzét felhasználva rabolják ki a csalók őket és ez nagy kihívást jelentett a Fintech cégeknek. Ötödikként említem meg, hogy a kormány nem támogatja a fintech cégeket. Az utolsó negatívum, hogy mint minden iparágban, meg kell szerezni a befektetők bizalmát, ami nehéz manapság a Fintechek számára. A tőke és befektetések megszerzése nehéz. (KRISHNA és ANUSHA 2019) A negatívumok ellenére Indiában nagyon támogatják, hogy digitalizált gazdaság váljon az országból, így teljesen lecsökkentve vagy megszüntetve a készpénz használatot. Ennek eléréséhez 2016-ban a „Start-Up India” nevű alap támogatja az induló vállalkozásokat, külön portált hoztak ehhez létre regisztrációhoz. Adókedvezmény jár azon kereskedőknek, akik ügyleteik több, mint felét digitálisan végzik el. Ezen felül az induló vállalkozásoknak 80% engedményt ajánlanak szabadalmi költségekből, jövedelem adómentesség is jár. Reserve Bank of India elősegítette a banki lakosság számára való online átállást az alternatív lehetőségekkel, banki szolgáltatások elérhetőségét kibővítve és banki fizetések elősegítését. Az RBI, mely az előbb említett Reserve Bank of India-ra utal főleg a fizetésekre, hitelezésre, biztonságra, biometrikus adatokra, és vagyonkezelésre koncentrál. Az ökoszisztéma miatt az induló vállalkozásokat követi a többi vállalkozás a pénzügyi szolgáltatások újra tervezésében, amihez nagy összegeket fektetnek be az új termékek létrehozásának elősegítéséhez. Tehetség képző programok jöttek létre melyeket diákok tartanak, emiatt különböző versenyeket és rendezvényeket is szerveznek. A programokhoz szükséges támogatások 2014-ben nőttek meg igazán. India fejlettségi szintje elég alacsony más országokhoz mérten, de pozitívum, hogy fejlődő szakaszban van. Habár további támogatásra lenne szükségük a gondolkodásmódjuk előre segíti őket. (KOVÁCS és VALLYON 2022)

A pandémia idején felerősödött a Fintech cégek szerepe az egész világon. Az ábrán láthatóan 2021-ben is Amerika volt a legtöbb ilyen céggel rendelkező kontinens. Az appok fejlesztése,

új megoldások kidolgozása, ügyfelek további kiszolgálása és a fenntarthatóság felé mozdulás a segített az élen maradni. Az APAC (Asia-Pacific Economic Cooperation) Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködést, míg az EMEA (Europe, the Middle East and Africa) Európa, Közel-Kelet és Afrikát jelenti.



3. ábra Fintech cégek régióként 2018-2021

Forrás: BCG (2021): FinTech Control Tower

III. A bank és a lakosság kapcsolatrendszerének bemutatása a különböző bankügyletekben

A bankműveleteknek két fő csoportját különböztetjük meg. Az első az aktív bankügyletek, aminél öt példát fogok említeni. Célja a finanszírozás, valamilyen tevékenység pénzzel való ellátása pl. beruházás. Alanyi oldalról két típusa ismert a belső és a külső finanszírozás. A belső finanszírozás külső segítség nélkül valósul meg, a külső finanszírozás pedig akár bank által is megtörténhet.

Az első aktív bankügyletek a hitel és a kölcsön. A hitel és a kölcsön szinonimaként értelmezhető. A hitelezés esetében hitelkeret képződik (pénzteremtés), a megtakarításokból egy újra felhasználható pénztömeg, míg a kölcsönnél a már létező hitelkeret (pénz újra elosztás) összege kikerül a gazdaságba. A hitel pénzösszeg, számlapénz és fizetési halasztásként is megjelenhet. Alanyai lehet hitelező, kölcsönbeadó, adós és lehet harmadik személy (pl. kezes) is. A hitelintézet pontszámokkal ruházza fel a hitelfelvevőket, amit a bank egybevet az adósminősítési osztályok ponthatáraival, így dönti el, hogy az adott hitelvevő(k) igénybe veheti(k)-e és ha igen, akkor azt milyen mértékben. Az 5 minősítési kategóriánál (A-problémamentes, B-külön figyelendő, C-átlag alatti, D-kétes, E-rossz) a betűk különböző kategóriát jelölnek. Kockázati szempontokat vesznek figyelembe, a kvantitatív (objektív) számtani kimutatásokra támaszkodnak, a kvalitatív (szubjektív) pedig az ügyfélhez és annak működéséhez kapcsolódik. (VÉRTESY 2019)

		Kvantitatív - Objektív				
		A	B	C	D	E
Kvalitatív - Szubjektív	A	AA Feltétel nélkül	BA Kiemelkedően	CA Átlagosan	DA Hitelképtelen	EA Hitelképtelen
	B	AB Kiemelkedően	BB Átlagosan	CB Korlátozottan	DB Hitelképtelen	EB Hitelképtelen
	C	AC Átlagosan	BC Átlagosan	CC Korlátozottan	DC Hitelképtelen	EC Hitelképtelen
	D	AD Hitelképtelen	BD Hitelképtelen	CD Hitelképtelen	DD Hitelképtelen	ED Hitelképtelen
	E	AE Hitelképtelen	BE Hitelképtelen	CE Hitelképtelen	DE Hitelképtelen	EE Hitelképtelen

4. ábra A hitelezési szempontok besorolása

Forrás: VÉRTESY (2019)

A hitelek közvetlen és közvetett módon vehetők fel. Közvetlen hitelezésnél a bank hitelezővel áll szemben, míg közvetett esetben egy közvetítő is jelen van, a bank vele beszél meg a hitelfelvételt és a hitelfelvevő ilyenkor csak a közvetítővel tud beszélni, miben állapodtak meg. Rövid, közép és hosszú lejáratú fajtái vannak. (GYULAI 2009)

A második bankügylet a biztosítékok és fedezetek. A biztosíték célja, hogy bizalmat és védelmet nyújtson a hitelezőnek, ha az adós nem tudja teljesíteni a kötelezettségeit. A biztosíték célja, hogy bizalmat és védelmet nyújtson a hitelezőnek, ha az adós nem tudja teljesíteni a kötelezettségeit (pl. kezesség esetén, ha a kötelezett nem teljesít, ő maga fog fizetni a jogosultnak). A fedezet általában a biztosítékot jelenti, amelyet egy biztosító társaság vagy biztosított személy nyújt a biztosító számára annak érdekében, hogy védelmet biztosítson bizonyos kockázatok ellen. (pl. az elzálogosított vagyontárgyat a bank megtartja, ha a kötelezett nem teljesíti a kötelezettségét). A harmadik bankügylet a lízing. A lízingbeadó a lízingbevevőnek átruház egy bizonyos ingó, ingatlan vagy vagyoni értékű jogot bizonyos időre. A lízingbevevő viseli a kárveszélyt és közvetlen terheket (pl. sérülés, amortizáció). Jogosult lesz hasznok szedésére és hogy a lízingbeadott tárgyat megtartsa, ha nem él ezzel a lehetőséggel a továbbiakban a lízingbeadó tulajdona lesz. Lízinget általában akkor alkalmaznak, mikor nincs meg a szükséges mennyiségű összeg a beruházás végrehajtására vagy túl drága az adott tárgy és ezzel nem lesz a sajátjuk, de használati jogot kapnak. A lízingügylet előszerződés, adásvétel és lízingszerződést foglal magában. Megegyezés alapján dől el, hogy a lízingelt dolog általános forgalmi adója melyik felet terheli, általában a lízingbevevőt. (VÉRTESY 2019) A negyedik bankügylet a faktoring és forfetirozás. A faktorálás a kereskedelmi számlák pénzkövetelésre szóló jogosultságának engedményezését jelenti, olyan módon, hogy a jogosult a pénzüket előre megkapja a faktoráló vállalatától, ami ezért egy bizonyos összegért cserébe vállalja át a követelések behajtását. Bankári biztosíték hiányában a faktorálás segíthet a vállalkozásoknak likviditást teremteni és csökkenni a kintlévőségekkel járó kockázatokat. (GYULAI et al 2009) Alanyai a szállító, vevő és faktoráló cég. (VÉRTESY 2019) A forfertírozás hasonló, mint a faktorálás. Ebben az esetben a forfertőr hajtja be a követeléseket. A különbség, hogy míg a faktor cég az egész követelést kifizeti az eladó számára addig forfertírozás esetén egy részét kapja meg a kintlévőségekből. Nemfizetés esetén a bank a kockázatot magára vállalja. Ez azt jelenti, hogy ez a bank számára drágább, mint a faktorálás, mert a bank általában felszámol egy díjat vagy kamatot is a szolgáltatásért. (GYULAI et al 2009) Az ötödik bankügylet a lakossági hitelezés. Korábban az emberek nem akartak számlára pénzt tenni,

mert megnehezítette a költekezést, ebben segített a bankkártya. (GYULAI et al 2009) A bank hitelnyújtás esetén a munkaviszonyra vonatkozó adatokat (p. életkor, munkaviszony élettartalma), jövedelmi helyzetet (a jövedelem nagyságát a hitel havi törlesztőjéhez mérve), hitelintézeti kapcsolatokat, családi állapotot, eltartottak számát, egyéb (pl. megtakarítások) vesz figyelembe. (VÉRTESY 2019)

Az aktív bankügyletek ismertetése után rátérnek a passzív bankműveletekre, ami az ügyfelek részéről megtakarítást jelent (VÉRTESY 2019), amit általában az emberek nem otthon, hanem bankban helyeznek el. (MUST 2017) Az első ilyen bankművelet a betét gyűjtés. „Betétgyűjtésen értjük visszafizetési kötelezettség mellett, hozam vagy kamatfizetés ellenében elfogadott idegen pénz gyűjtését.” (GYULAI et al 2009; 40 p) Több csoportját tudjuk megkülönböztetni. Pénznem szerint hazai vagy külföldi valutában vagy devizában lehet elhelyezni. Futamidő szerint rövid (éven belüli), közép (1-5 év) és hosszú távra (5 évnél hosszabb) lehet őket elhelyezni. Kamatozás módja szerint fix (futamidő alatt a kamatláb meghatározott, változó (valamilyen referencia-kamatláb változása esetén változik a kamatláb futamidő alatt) és változtatható betét (az induló kamatlábat megváltoztatja a hitelintézet) létezik, viszont az utolsót az EU-ban nem használják, így hazánk sem alkalmazza. Lejárat szerint látra szóló (a betéttulajdonos bármikor rendelkezhet számlája felett kamatvesztés nélkül), felmondásos (az ügyfél bármikor felmondhatja a betétet, de bizonyos idő után történik a teljesítés) és lekötött betét (lejárat előtt nem lehet felvenni a betétet) létezik. (GYULAI et al 2009) A betétgyűjtő tulajdonosként jelenik meg, de azt kamattal, más előny biztosításával vagy anélkül vissza kell fizetnie. Csak névre szólóan lehet kiállítani. Nemcsak bankszámlán lehet elhelyezni, más okiraton is lehet tárolni (pl. pénztárjegy, takarékjegy). (VÉRTESY 2019) A betétbe való elhelyezést az öreg korban megmaradó tartalék motiválja. Néhány országban SZJA csökkentésével támogatják a befektetések növelését. (MUST 2017) A második a számlanyitás és vezetés. A számlatulajdonos bankszámlával rendelkezik, amihez bankkártya tartozik. A bankkártyát különböző banki tranzakciókra lehet használni. A kibocsátója visszavonhatja annak birtoklási jogát és nem lehet átruházni, mivel személyre szólóan van kibocsátva. Átvételkor alá kell írni, hogy átvették a kártyát megbizonyosodva, hogy a megfelelő személy vette át. (GYULAI et al 2009) A bankszámlaszám 16 (2x8) vagy 24 (3x8) számból áll. A bankszámlához bankkártya is társul, melyet különböző tranzakciókra lehet használni. (VÉRTESY 2019) A pénzügyintézet kötelező módon pénzügyintézeti számla nyitásról értesíti a NAV-ot és az OEP-et. Az első bankkártyákat az USA-ban 1910-ben jelentek meg, mely

megmutatta az eladó felé, hogy a kártya birtokosa megbízható és fizetőképese. 1989-ben lehetett először automatánál pénzt felvenni. A kibocsátók egyre több szolgáltatást kapcsoltak a kártyákhoz, hogy azt helyettük a kártyahasználók tegyék meg, így banki munkavállalók tehermentesek lettek. A fizetés bankszámlára történő érkezése miatt többen rákényszerültek bankszámlát nyitni, ami pozitív, ugyanis enélkül valószínűleg nem vették volna igénybe ezt a szolgáltatást. (MUST 2017) Sajnálatos módon az utóbbi években megnőtt a pénz sikkasztók száma, akik a kiválasztott bank nevét felhasználva hamis emailel és/vagy telefonhívással csapják be a mit sem sejtő polgárokat. Főként átutalásra kérik őket egy általuk megadott számlára. A Covid időszakban, mivel sokan áttértek internetes bankolásra, így még könnyebb volt ezt elérni, ugyanis a 2017-es adatokhoz képest, ahol nagyjából 200 millió körül mozgott az sikkasztott pénz mennyisége, ez 2022-re több, mint 2,2 milliárdra növekedett. A bankok a körütekintésre intenek mindenkit és tanácsokat adnak, mint pl. saját adatot, kódot ne adjunk meg a hívó félnek vagy kérdezzük meg őket kit hívtak milyen ügyben, ugyanis a bank ezt tudja, viszont a csalók nem. (REICHENBERGER 2022) A harmadik az értékpapírkibocsátás és befektetések. A forrásgyűjtés egyik módja az értékpapír kibocsátás. A birtokos átengedi pénzét a kibocsátónak egy jövőbeni pénzáram sorozat miatt. (GYULAI et al 2009) Értékpapírkibocsátás által a vállalatok olyan ügyfélkört szereznek ez által, amit lehet nem szereztek volna. (VÉRTESY 2019) Több fajtája is létezik. A rövid lejáratú értékpapírok 90, 180, 270 napos lejáratúak. Fajtái a betétjegy, pénztárjegy, bemutatóra és látra szóló változatuk is van, fix vagy változó kamatozásúak. Kamatfizetés lejáratkor. Középlejáratú értékpapírok is létezik, itt tartós forgóeszköz finanszírozáshoz kapcsolódó forrás megszerzése a lényeg. A hosszú lejáratú esetén a tartós befektetések finanszírozása és kölcsöntőke képzése a cél. (GYULAI et al 2009)

Szakmai gyakorlatom a K&H banknál végzem, így bemutatom az elérhető szolgáltatásaikat. Magánszemélyeknek, vállalkozásoknak, vállalatoknak, kiemelt ügyfeleknek is nyújtanak szolgáltatásokat. A hitelek kategóriában lakáshitelek, CSOK és támogatott hitelek, valamint személyi kölcsönök szerepelnek. Lakáshitelt terén vásárlásra, építésre, felújításra lehet felvenni. Emellett zöld lakáshitelt is kínálnak 13 energia-hatékonysági célra, mint pl. napelem telepítése, hőszivattyú telepítése, hőszigetelés. E szolgáltatás igénybevételéhez szükséges az ingatlan el kell érnie a BB energetikai besorolást és az ingatlan éves primer energiaigénye maximum 80 kWh/m²/év lehet, ezeket építésre vagy új lakás vásárlásra lehet használni. Lakásvásárlásra & felújításnál a feltételek vásárláskor az ingatlan energetikai besorolása rosszabb BB-nél, az ingatlan a felújítás követően eléri a BB energetikai

besorolást, és maximum 80 kWh/m²/év lesz a primer energiaigénye, vagy a felújítás legalább 30%-os primerenergia-igény csökkenést eredményez. CSOK esetén támogatást 1 meglévő vagy vállalt gyerek esetén és extra támogatást lehet igényelni, amennyiben minimum 3 gyerek van a háztartásban. Babaváró hitelt pedig 2 milliótól 10 millióig terjedő összegben lehet igényelni. Az összeg a felvevő jövedelmétől függ. Személyi kölcsönt lakáscélra, autóvásárlásra vagy hitelkiváltásra lehet felhasználni. Kamata 15,99–19,99% között van. Napi pénzügyek esetében számlavezetés, betéti-kártya szolgáltatás, hitelkártyaszolgáltatás, folyószámlahitelt lehet igényelni. Számlanyitás esetén három hónapig csomagdíjmentesen használható a számla. 30 000 Ft-nyi összeget adnak annak, aki három embernek ajánlja a bankot, hogy bankoljanak a K&H-nál miután számlát nyitott. A többi banktól eltérően pályázatuk keretében az ifjúsági számlanyitás esetében 3 hónap múlva 9000 ft-ot kap a számlájára a kiskorú, ha a gondviselője a számlájára utal 3 hónapon keresztül 3000 ft-ot. Emellett a számlanyitást online is ellehet intézni netbankon keresztül, viszont egyszer be kell jönni a bankba a korlátozások miatt. Betéti kártya esetén K&H Mastercard betéti érintőkártya, K&H Mastercard arany bankkártya és K&H SZÉP Kártya igényelhető. Hitelkártya esetén K&H Mastercard hitelkártya igényelhető, aminek THM-je 44,2%. Folyószámla esetén a THM: 27%. Megtakarítások között a befektetési tippek, ajánlatok. TE & a K&H mix megtakarítás 10% kamatot ígér. Biztosítások esetében gépjármű, lakás- és utasbiztosítást, élet és nyugdíjbiztosítást, banki termékekhez kapcsolódóan kötött biztosítást és online köthető biztosítást ajánl. Gépjármű, lakás- és utasbiztosításokon belül kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást, casco biztosítást, lakásbiztosítást, utasbiztosítást, síbiztosítást, fészek társasház-biztosítást, Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítást (MFO) lehet kötni. Ezek közül a cascót ismertetem. Casco biztosításnál alap, optimál, ideál csomagok közül lehet választani attól függően, hogy mire van szükség. Az alapsomag nem tartalmazza a lopáskár, balesetbiztosítás és casco szerviz 24-et, az optimál pedig a casco szerviz 24-et, míg az ideál csomag minden szolgáltatást magában foglal. A casco szerviz 24 Európán belül elérhető helybeni vagy telefonos segítségnyújtást takar. Digitális mobilbankjuk is van, ahol a banki ügyeket el lehet intézni és portfóliót, számítógépen pedig a portfóliót is meg lehet tekinteni. A prémium ügyfél a privát banki ügyfélhez képest a kockázati kérdőíve alapján megállapított besorolásnak köszönhetően megmutatják az ügyfélnek a negyedéves célportfólióját. Kate pedig a K&H úgynevezett mesterséges intelligenciája, aki az ügyfelek felmerülő kérdéseire ad választ. Kate jelenleg csak magyarul tud, de a jövőben elszeretnék érni, hogy angolul is lehessen vele kommunikálni.

Amennyiben Kate mégsem tud válaszolni egy adott kérdésre felajánlja a tovább kapcsolás lehetőségét, ahol a megfelelő szakemberek válaszolnak a kérdésre. (INTERNET 4)

III/1. Anyag és módszer

Kutatásom során a bank és a lakosság kapcsolatát kívánom feltárni a különböző bankügyleteket megvizsgálva. Közülük a bankszámlanyitást, fizetést, utalást is vizsgáltam. A bankszámlanyitás a leggyakoribb bankszolgáltatások közé tartozik, mivel a lakosság nagy része dolgozik, erre utalják a fizetésüket vagy a diákoknak az ösztöndíját. A bankszámla segíti a mindennapi pénzügyi tranzakciókat, a fizetéseket és a megtakarításokat. A bankszámlához tartozó bankkártyával pedig egyszerűen és gyorsan lehet fizetni egy érintéssel. Előnyei közé tartozik, hogy szemben a készpénzzel, a bankkártya bármennyi összeget is tartalmaz nem változik annak mérete, tehát kis helyen is elfér. Ezekhez pedig a megfelelő intézetekre van szükség, mint a bankok, illetve az ezeket kiegészítő Fintech cégek. Nem beszélve arról, hogy különböző banki tranzakciókat már nem csak helyben a banknál lehet elvégezni, hanem netbank segítségével már online formában is lehet ügyeket intézni.

Vizsgálatom során a kvantitatív és kvalitatív módszer közül választhattam. A kvantitatív kutatás eredményei – ellentétben a kvalitatív kutatással – számszerűsíthetők, és általánosíthatók a vizsgált alapsokaságra. Olyan kérdésekre ad választ, mint „Mennyi?“, „Hányan?“ és az adatokat statisztikai módszerrel elemezzük.” (SAJTOS ÉS MITEV 2007; 20-21. p.) A kvantitatív módszerek közé tartozik a kérdőív is. „A kérdőíves vizsgálat a leggyakrabban használt primer kutatási, információszerzési technika, alkalmas leíró, magyarázó és felderítő célokra.” (BONCZ 2015; 32 p) A kvalitatív kutatás közé tartozik az interjú is, mely során nem számszerű adatokat kapunk, hanem a válaszok alapján vonunk le következtetéseket vagy figyelünk meg egy csoportot és azok reakcióit. A szakdolgozatom primer kutatását kvantitatív (minőségi) módszer segítségével készítettem el. Kutatásom elkészítéséhez a kérdőíves módszer használatára esett a választásom, mivel a lakosság tudását és szokásait vizsgáltam, így szükséges volt, hogy a kérdőívemet minél gyorsabban és rövidebb idő alatt juttassam el, minél szélesebb korcsoporthoz. Célpopulációnak a bankkártyával rendelkezőket választottam, ugyanis a legtöbb kérdés az ezzel kapcsolatos kérdésekre irányult. A kérdőívem elkészítéséhez a Google űrlap (Google forms) segítségével szerkesztettem meg és a közösségi média oldalalomon és üzenetben kértem ennek kitöltését. A kérdőív 2023. május 19.-től volt elérhető 2023. július 02-ig. A kérdőívben szereplő 20 kérdés negyede demográfiai, míg a többi a szakdolgozathoz kapcsolódó kérdéseket

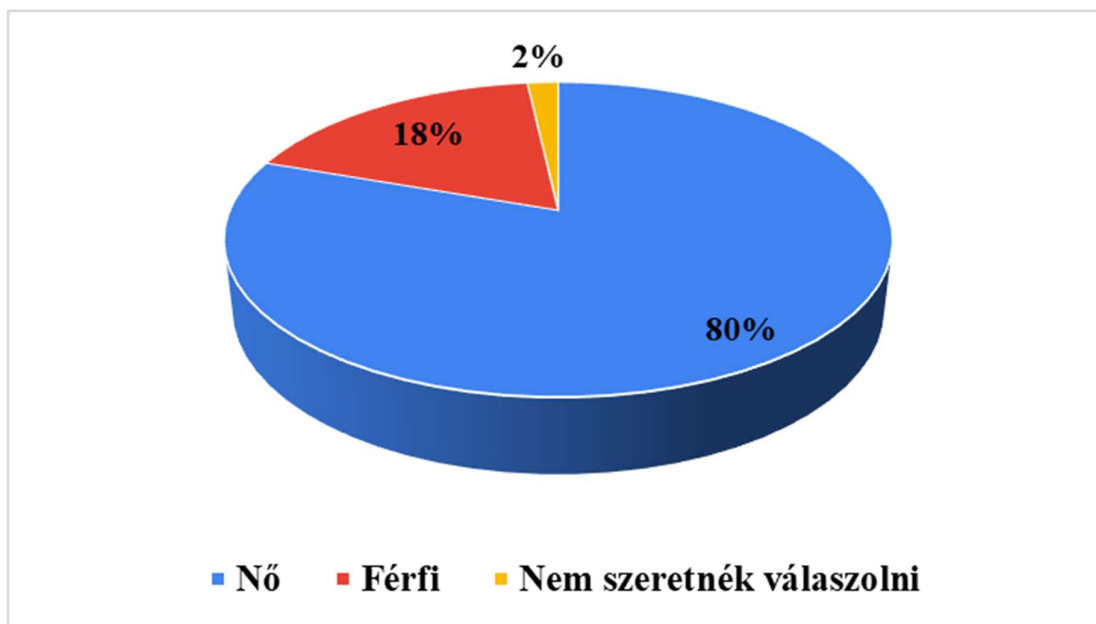
tartalmaz. A kérdőív zárt, nyitott és likert skála kérdéseket is tartalmazott. Több, mint 100 válaszadó volt a cél, melynek eléréséhez 3 napra volt szükségem. Adatgyűjtés során 112 válasz érkezett. A helyes válaszok adatainak feldolgozását MS Excel segítségével végeztem el. Leíró statisztikával az elemzés során átlag, módusz, medián kiszámításával dolgoztam fel az adatokat.

A kérdőívemben bankkal kapcsolatosan, bankszámlával kapcsolatosan, fizetési szokásokról és internetes bankolásról tettem fel kérdéseket, továbbá kíváncsi voltam a kitöltők ismerik-e a Fintech cégeket. A kérdőívem második felében demográfiai kérdéseket tettem fel. Ebben a részben a kitöltők nemére, korcsoportjára, foglalkozására és lakhelyére kérdeztem rá. Hipotézisként pedig a következő kettő állításom igazságtartalmát fogom megvizsgálni.

H1	A Fintechek ismeretlensége előnyt jelent a bankoknak, mert nem fognak a jelenlegi ügyfeleik bankot váltani.
H2	Az adatbiztonság és a személyes adatvédelem továbbra is kritikus fontosságú a banki és fintech szektorban. A szervezeteknek folyamatosan fejleszteniük kell védelmi intézkedéseiket, hogy megvédjék az ügyfelek érzékeny információit.

III/2. Demográfiai adatok

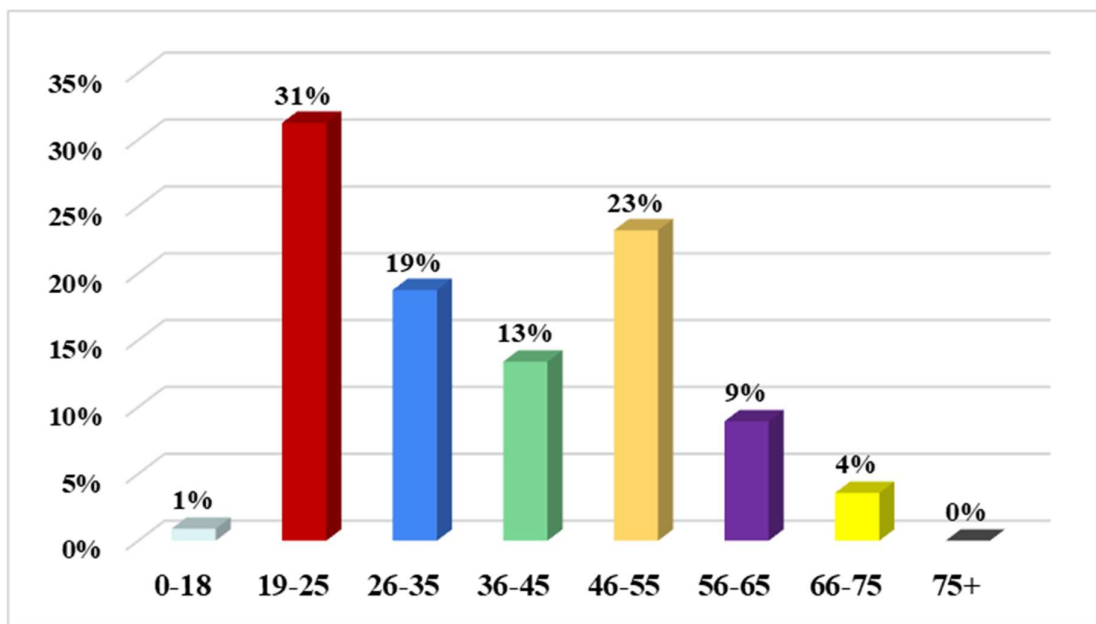
Kérdőívem bemutatását a demográfiai adatokkal kezdem, melyet az ötödik ábrán mutatok be. A legelső ezzel kapcsolatos kérdés a nemek szerinti megoszlás volt. A 112 válaszoló közül a nők bizonyultak aktívabb hajlandósággal a kérdőív kitöltésére 80%-ban, akiknek aránya négyszerese a férfiakéhoz képest, ami 18%. 2%-os arányban pedig nem derült ki a kitöltők neme.



5. ábra Nemek szerinti megoszlás (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

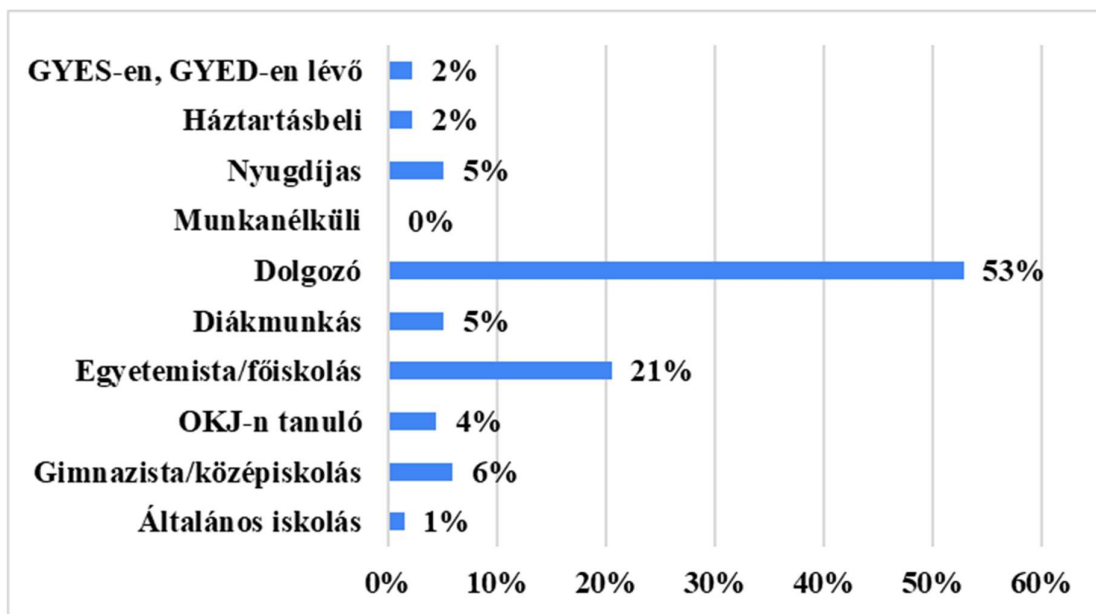
A következő kérdés a kitöltők korára irányult. A hatodik ábrán a 18 és 75 év kor között mozgott az arány. A legfiatalabb kitöltő 18, míg a legidősebb 75 éves volt. A módusz kiszámításával megkaptam, hogy a 19-26 éves korosztályban volt a legtöbb kitöltő 31%-os arányban, akik a Z generációhoz tartoznak. Az átlag kiszámításával megállapítottam, hogy az átlagos életkor 32 év. Legnagyobb arányban a 19-25 éves korosztály töltötte ki a kérdőívet. A kérdőívben a 75+ korosztály is jelölhető volt, de azt nem választotta senki.



6. ábra Korcsoport szerinti eloszlás (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

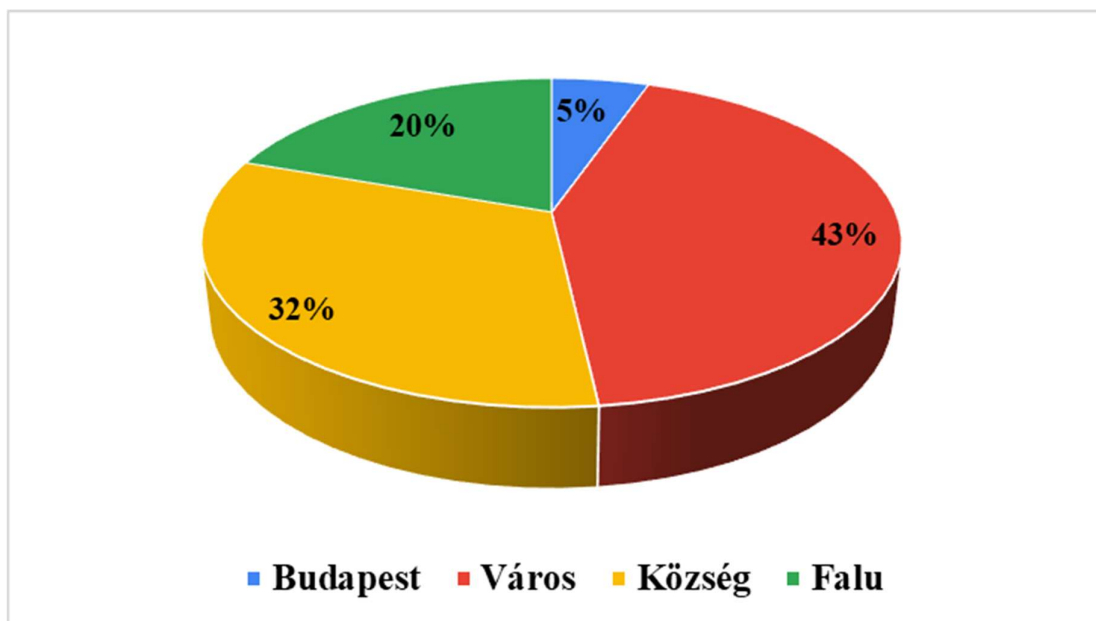
A csoportba való tartozás szerint a hetedik ábrán a kérdőívben több válasz is jelölhető volt személyenként. A nemek arányához hasonlóan a foglalkoztatottak csoportjában is van egy kiemelkedő, mégpedig a dolgozók száma 53%-ban, ami a kitöltők több, mint felét teszik ki. Őket követik az egyetemista/főiskolások 21%-kal, gimnazista/középiskolások 6%-kal és az OKj-n tanulók 4%-kal. Az egyetemista/főiskolások negyede diákmunkán dolgozik. A tanulók 32%-át teszik ki az összes kitöltőhöz képest. A kitöltők között nem szerepelt munkanélküli.



7. ábra Kitöltők száma csoportba való tartozás szerint (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

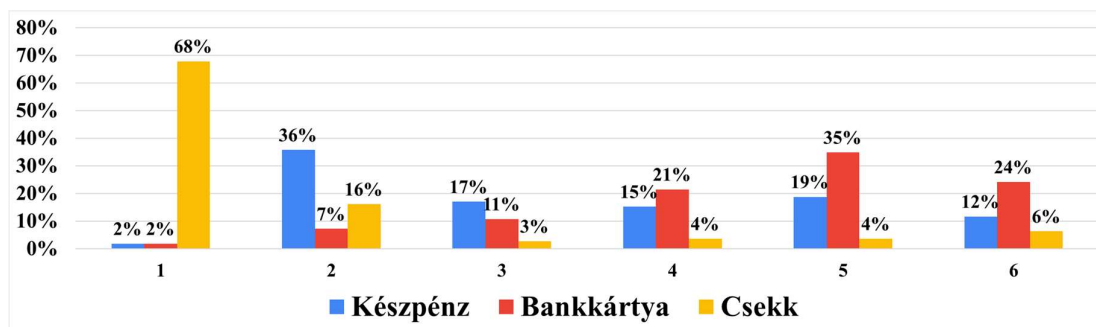
Lakhely típus szerint is eltérő arányban történt a kitöltések száma. A nyolcadik ábrán látható, hogy 43%-kal a városban élők aránya a legmagasabb, ezt követi a község 32%-kal és a falu 20%-kal. A legkevesebb kitöltés Budapestről érkezett, ami 5% volt.



8. ábra Település szerinti eloszlás (n=112)

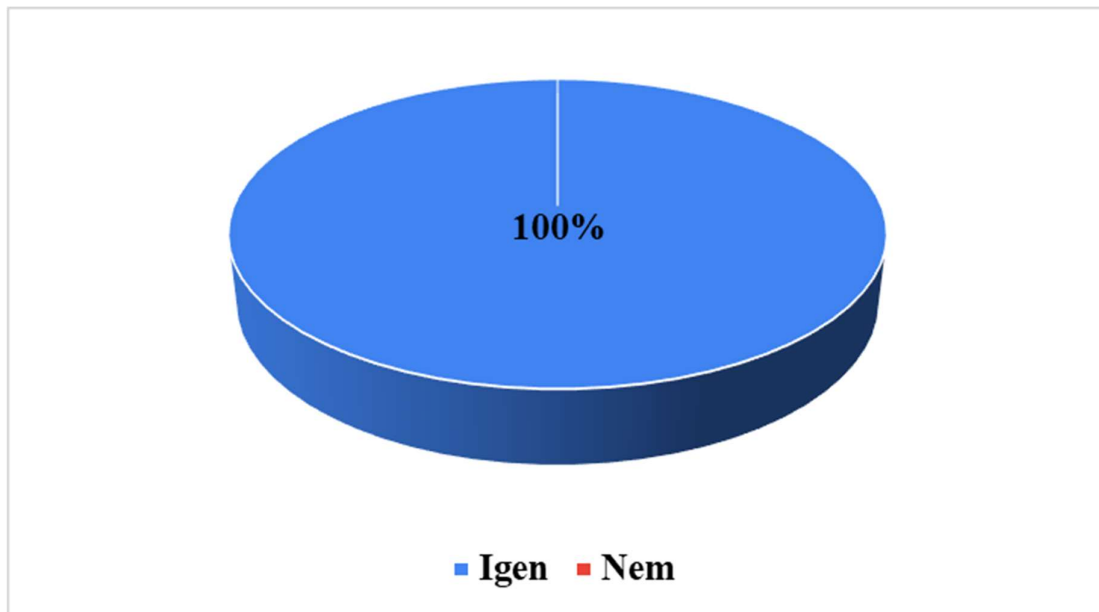
III/3. Banki szolgáltatások

Kérdőívem bemutatását a banki szolgáltatásokkal folytatom. A kérdőívem bevezető részének elolvasása után a kitöltőknek arra a kérdésre kellett választ adniuk, hogy a felsorolt fizető eszközök közül melyiket milyen gyakran használják, amit a kilencedik ábra szemléltet. Ennek megvalósításához likert skálát találtam legcélravezetőbbnek, mivel így több adatot tudtam kinyerni. A kitöltők három eszköz közül választhattak. A kategóriákat úgy vizsgálom, hogy az 1, 2, 3 számok az inkább nem választ képviselik, a 4, 5, 6 számok pedig inkább azok, amiket gyakrabban használnak. Ezzel a megállapítással a készpénzt 54 %-ban nem használják rendszeresen, míg bankkártyát a 80%-uk használja. Az eredmény nem meglepő tekintettel, hogy a bankkártya használókat vizsgáltam, viszont a készpénz is elég magas százalékot kapott, mivel hiába rendelkezünk bankkártyával esetleges hibák (áramszünet, nem működik a rendszer), kellemetlenségek (nincs elég pénz a kártyán) előfordulhatnak, ezért jó készpénzt is magunknál tartani. A csekk pedig az ábrán látható módon kiemelkedik, azt a kitöltők 87%-a nem használja gyakran, mert csak a postán tudnak fizetni vele.



9. ábra Ön milyen gyakran fizet az alábbi eszközökkel? (1 - egyáltalán nem, 6- mindig) (n=112)

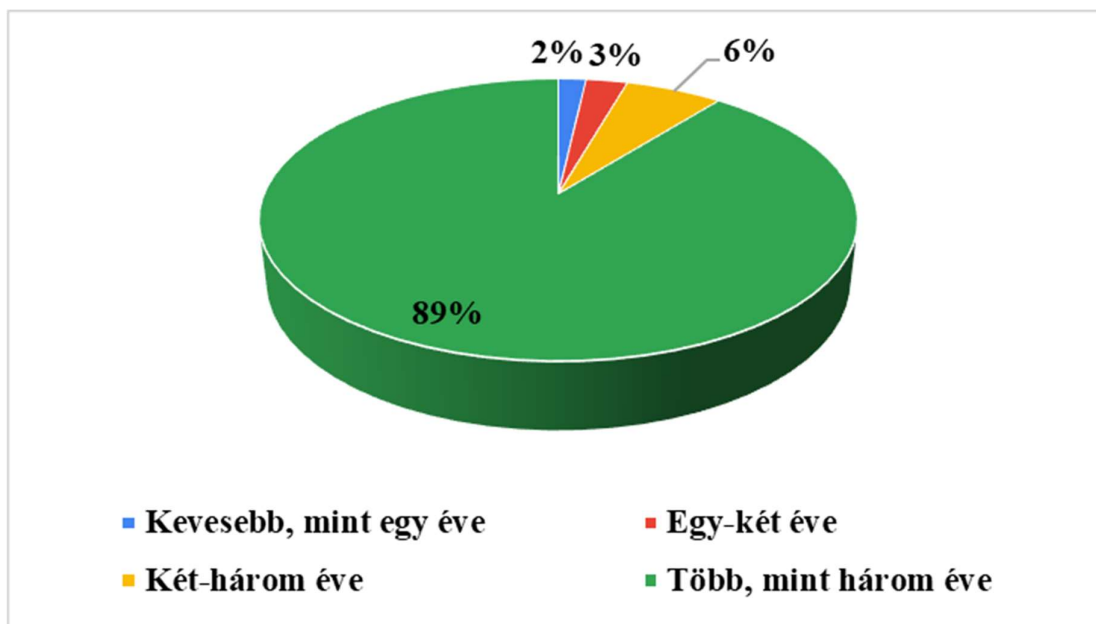
A második kérdést biztonsági kérdésként tettem fel, amit a tizedik ábra mutat. Ezzel akartam elkerülni, hogy aki mégsem rendelkezik bankkártyával, az nem fogja tudni kitölteni a kérdőívet. Természetesen a kitöltők 100%-a rendelkezik bankkártyával.



10. ábra Rendelkezik bankkártyával? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

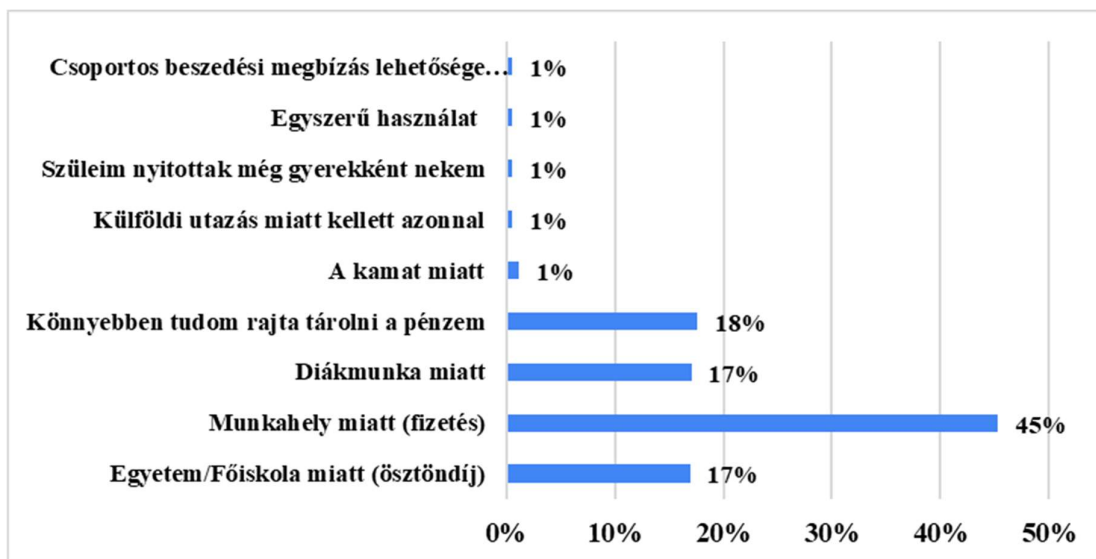
A harmadik kérdés az volt, hogy a kitöltők, mikor nyitották első bankszámlájukat, amit a tizenegyedik ábra szemléltet. A kitöltők életkorából (a többség elmúlt 18) és csoportból való tartozásából (dolgozik, diákmunkás stb.) adódhat, amit a kördiagramm is mutat, hogy 89% több, mint három éve rendelkezik már vele. Ezt követi 6%-kal a két-három éve és egy-két éve, illetve kevesebb, mint egy éve 3%-ot és 2%-ot kapott.



11. ábra Hány éve nyitotta meg első bankszámláját? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

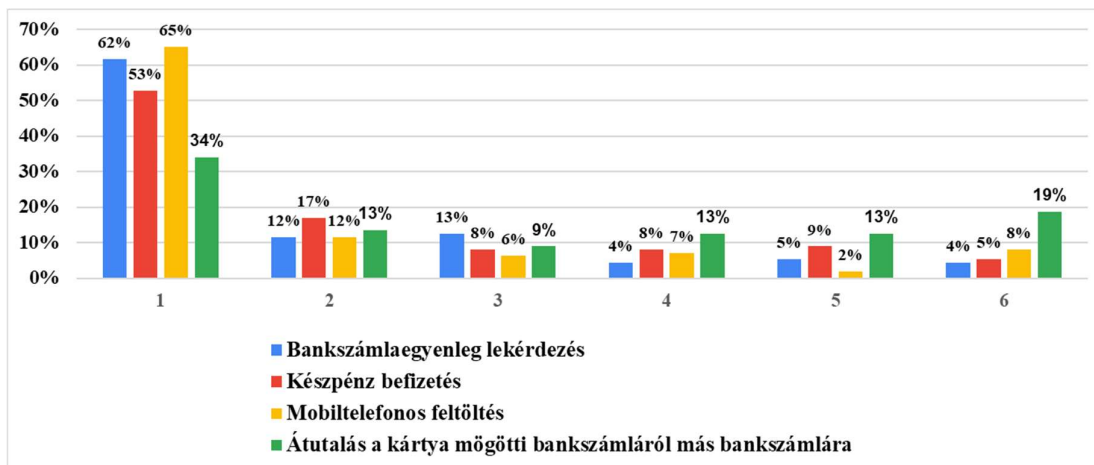
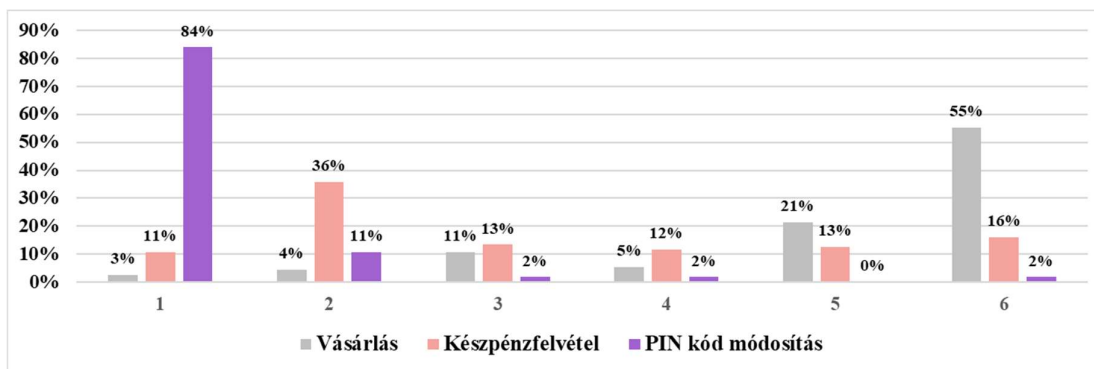
A negyedik kérdés arra irányult, hogy miért nyitottak bankszámlát, melyet a tizenkettedik ábra mutat be. Itt is látható, hogy az életkorból következtetve a munkahely miatt (fizetés) nyitottak többen bankszámlát 45%-ban. Ezt követi a pénz könnyen tárolhatósága 18%-kal és ugyanolyan arányban a diákmunka és egyetem/főiskola (ösztöndíj) miatti bankszámlanyitás 17%-kal. Kamat miatt csupán 1% nyitott bankszámlát. A kérdőívben egyéb okok is megjelölhetőek voltak, ide érkezett a külföldi utazás miatt azonnali nyitás, a kitöltő szülei nyitották még gyerekkorában, egyszerű használat és csoportos beszedési megbízás lehetősége is. Számlát általában szükséges nyitni az embereknek mivel a munkahely megköveteli, hiszen már megszűnt, vagy csak az emberek kis része kapja rendszeren kézben a munkájáért járó fizetést. Diákoknál másképpen nem tudnának ösztöndíjat utalni a számla megléte nélkül, mivel ezt más formában nem lehet igényelni, megkapni.



12. ábra Miért nyitott bankszámlát? (Több válasz jelölhető) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

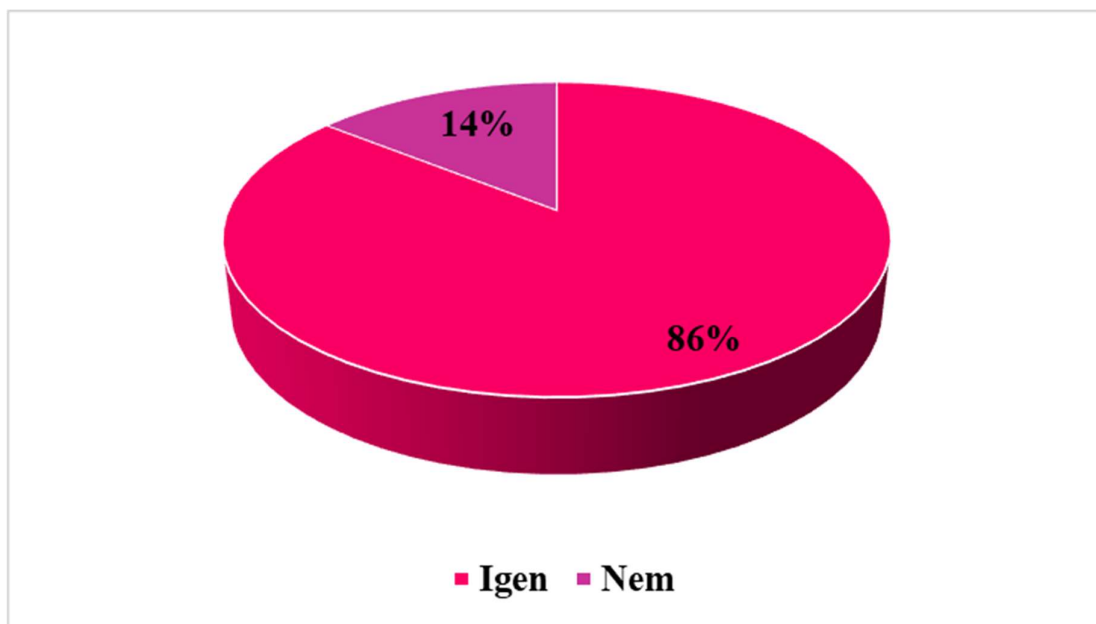
Az ötödik kérdést a következő két ábra mutatja be, ami itt a tizenharmadik ábra. A kérdés, hogy milyen gyakran használják a felsorolt tevékenységekre a bankkártyájukat. A 6-os szám a legtöbbször végzett tevékenységet jelenti, míg az 1-es a legkevésbé végzettet. A legtöbb kitöltő legtöbbször vásárlásra használja bankkártyáját 55%-ban. Ez lehet akár helyben történő vagy online vétel is, ezzel kapcsolatban nem tettem fel kérdést, így ezt a kettőt egyben tekintjük. A PIN kód módosítást 84%-ban, bankszámlaegyenleg lekérdezést 62%-ban, készpénzt befizetést 53%-ban és mobiltelefonos feltöltést 65%-ban egyáltalán nem használják. A készpénzfelvételt és a kártya mögötti bankszámláról való utalást nem használják gyakran, de többen használják, mint az előbb felsorolt tevékenységet. Természetesen a vásárlás volt a legtöbbször végzett tevékenység, ezért is hívjuk a bankkártyát pénzhelyettesítő eszköznek, amivel elmondható, hogy ez a bankkártyával végzett fő tevékenység, a többi pedig ezt követi, mint kevésbé sokszor végzett melléktevékenység.



13. ábra Milyen rendszerességgel használja a tevékenységekre a bankkártyáját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

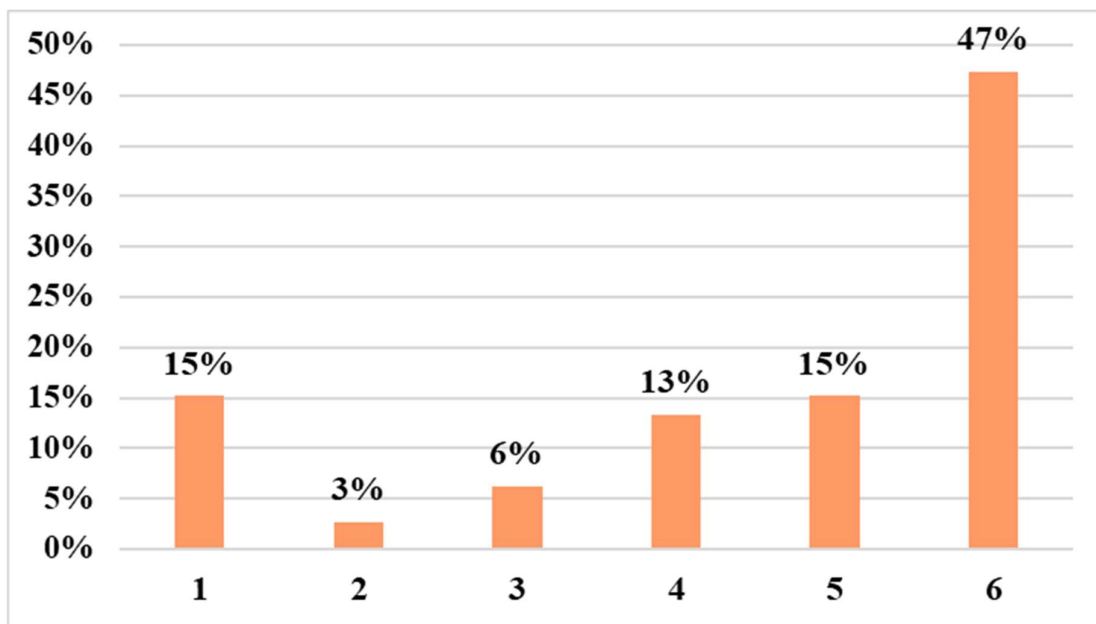
A következő kérdés a kérdőív hetes kérdése, ami a tizennegyedik ábrán látható, ahol megkérdeztem a kitöltőket rendelkeznek-e netbankkal. A kitöltők több, mint hatszorosa rendelkezik vele. A netbank használata amellet, hogy ingyenes, kényelmesen ellehet intézni az online tranzakciókat bárhol, ahol internetes elérés van. Az első ábra (9. oldal) is szemlélteti, hogy Magyarországon 2021-re a netbankban és mobilbankban kapott értesítések száma megnőtt, az SMS-ben és Emailen kapottak pedig lecsökkentek, tehát magyarországi viszonylatban is a vizsgált egyének 63%-a preferálta a netbankot.



14. ábra Rendelkezik Netbankkal? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

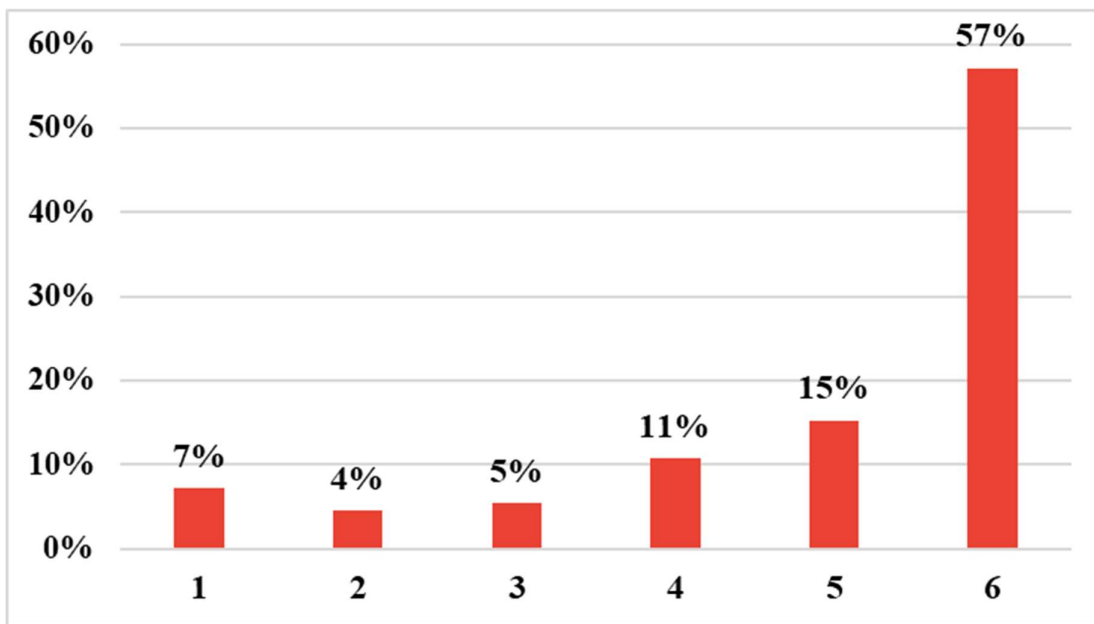
A nyolcadik kérdés az előző kérdéshez kapcsolódik, ez a tizenötödik ábra. Arra voltam kíváncsi, hogy a kitöltők milyen gyakran használják Netbankjukat. 47%-uk rendszeresen, míg 15%-uk egyáltalán nem használja. Használatra való szükségessége több tényezőtől is függhet. Szokott-e átutalni az illető másik számlára és azt milyen rendszerességgel, rendelkezik-e befektetésekkel, csoportos beszédést végez-e vagy akár, ha nem kap SMS-t a tranzakcióiról csak netbankon tudja megnézni az egyenlegét, ha nincs a bankjának közelében



15. ábra Milyen gyakran használja Netbankját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen)
(n=112)

Forrás: saját szerkesztés

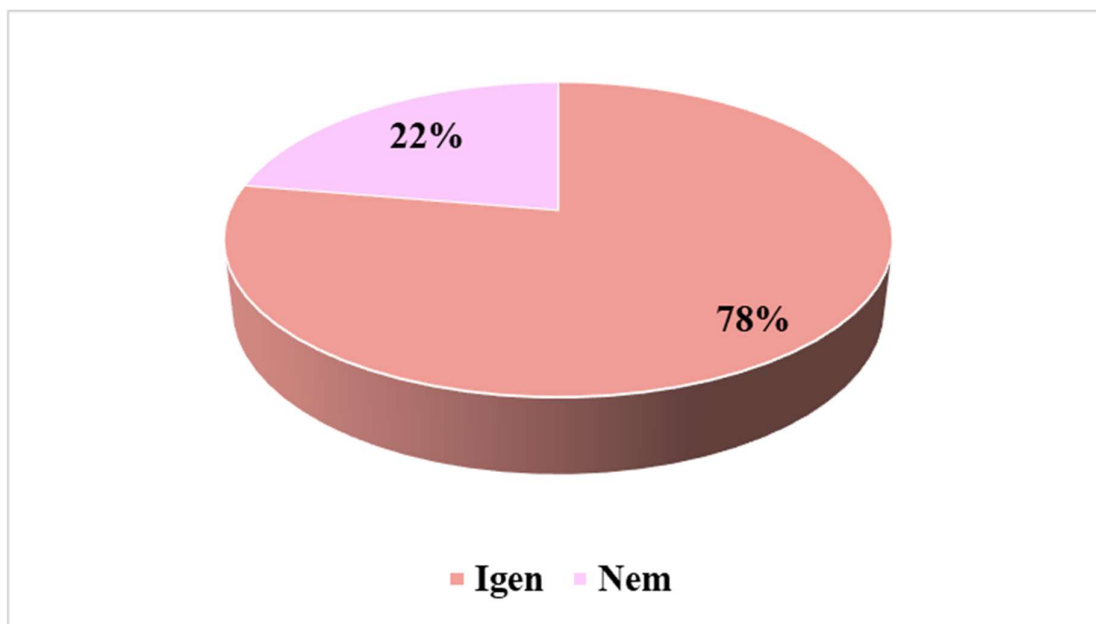
A kilencedik kérdés arra irányult, hogy milyen mértékben találják hasznosnak a telefonra letölthető Netbank applikációt, ezt a tizenhatodik ábra szemlélteti. 57%-uk nagyon hasznosnak, míg csak 7% találja egyáltalán nem hasznosnak az applikációt. Az app hasznossága attól függ szokta-e használni az illető vagy sem és előnyben részesíti-e a banki ügyintézésrel szemben, ami sokszor kivitelezhető, de nem minden esetben.



16. ábra Milyen mértékben találja hasznosnak a telefonra letölthető Netbank applikációt? (1- egyáltalán nem hasznos, 6 - nagyon hasznos) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

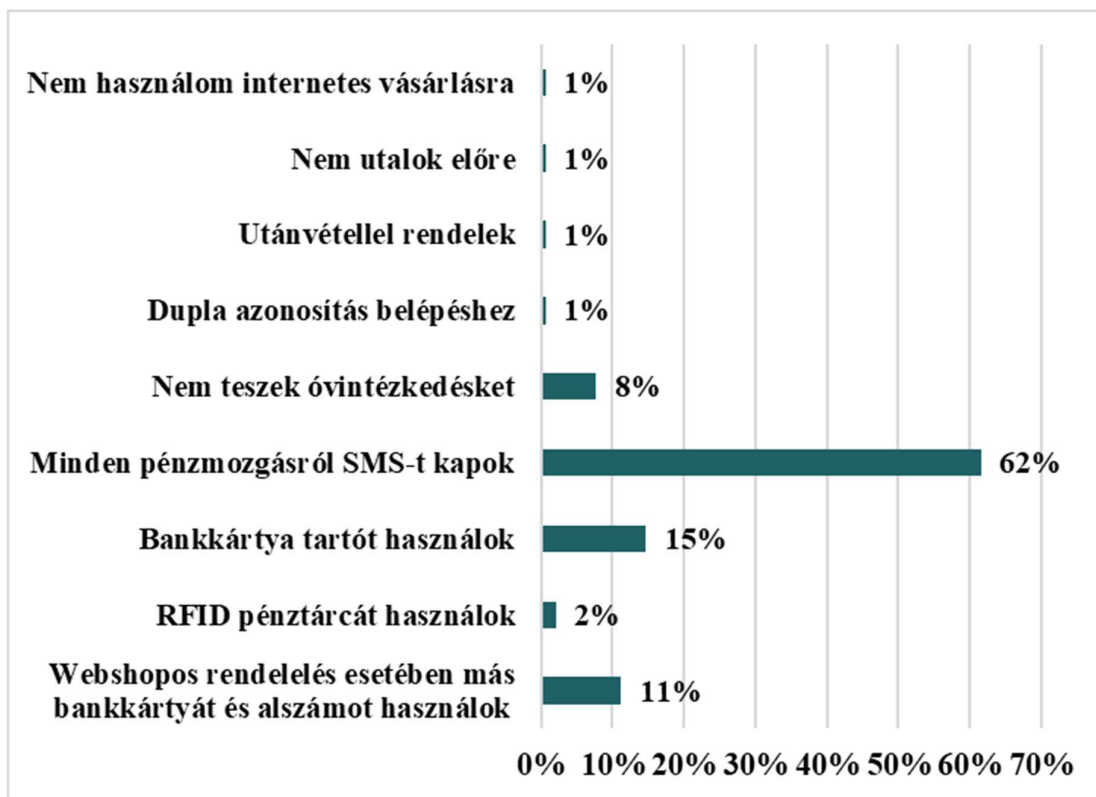
A tizedik kérdés arra irányult, hogy a kitöltők biztonságosnak tartják- e az internetes bankolást, amit a tizenhetedik ábra szemléltet. Több, mint háromszor annyian vannak azok, akik biztonságosnak tartják és 22%-uk nem tartja biztonságosnak. (REICHENBERGER 2022) írása alapján a csalók száma megnőtt, a lopott pénzmennyiséggel együtt a hamis e-mailek és telefonhívások által. Keresztkérdésekkel elkerülhető, hogy a nem megfelelő személyeket kerüljük el és ne mondjunk nekik olyan személyes adatot, amivel visszatudnak élni, illetve ne kattintsunk olyan e-mailre, ami nem a saját bankunktól érkezett, vagy ha igen kérdezzünk rá, hogy ők kerestek-e meg minket ajánlatukkal vagy ügyintézésel kapcsolatban.



17. ábra Biztonságosnak tartja az internetes bankolást? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

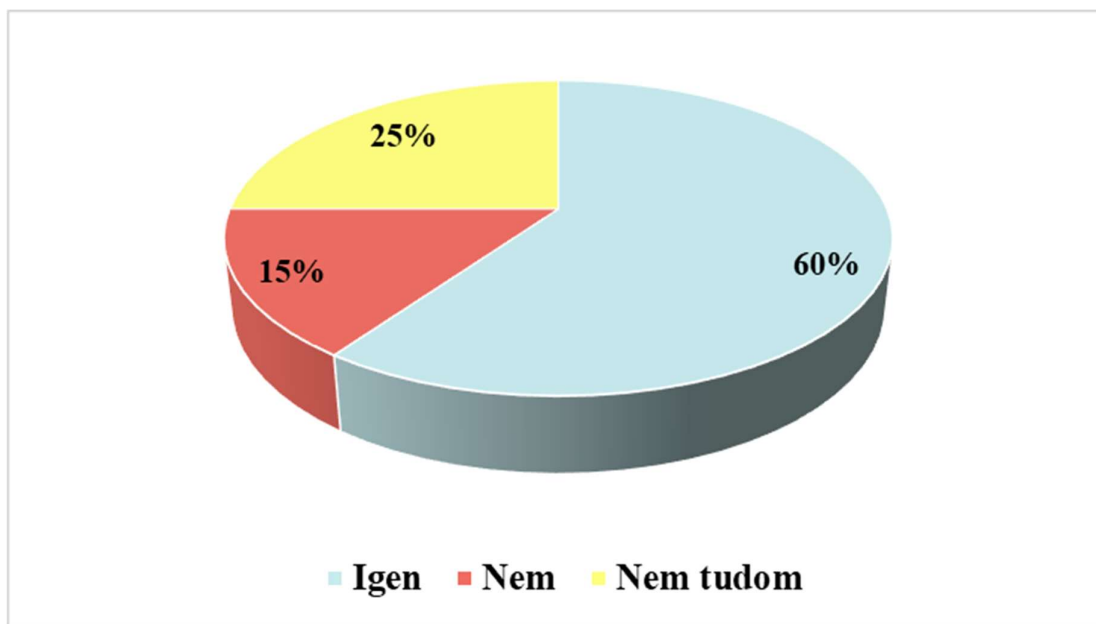
A tizenegyedik kérdés arra utalt, hogy a kitöltők milyen óvintézkedéseket tesznek meg bankszámlájuk és/vagy bankkártyájuk védelme érdekében, mely a tizennyolcadik ábrán látható. Több válasz is jelölhető volt. A válaszadók számára fontos, hogy könnyen nyomon tudják követni pénzmozgásaikat és bár sokan netbankkal rendelkeznek, a kitöltők 62%-a biztonságosabbnak érzi, hogy SMS-t is kap a tranzakcióiról. Bankkártya tartót 15% használ, mert nem minden bank ad ingyen bankkártya tartót, így úgy gondolom nem is akarnak erre költeni. Más alszámot webshopos rendelésnél 11% használ. 8% nem tesz semmilyen óvintézkedést, míg RFID pénztárcát 2% használ, mely feltudja váltani a rendes bankkártyát és amely lehetővé teszi az adatok vezeték nélküli átvitelét egy RFID chip és az olvasóeszköz között. Az egyebek között az internetes használat során nem használom, nem utalok előre, utánvétellel rendelek, dupla azonosítás belépéshez szerepelt. Az egyik válasz nem volt felhasználható, így az nem szerepel a válaszok között.



18. ábra Milyen óvintézkedéseket teszt bankszámlája és/vagy bankkártyája biztonsága érdekében? (Több válasz is jelölhető) (n=111)

Forrás: saját szerkesztés

A tizenkettedik kérdés az volt, hogy drágának találják-e a szolgáltatásokat a bankjuknál, ez a tizenkilencedik ábra. 60%-uk találja drágának, míg 15% nem. A válaszolók negyede nem tudja, valószínűleg azért, mert nem vesz igénybe sok szolgáltatást (főleg a 25 év alattiak) vagy nem befolyásolja őket az ár, így bármennyit fizetnek a szolgáltatásokért.



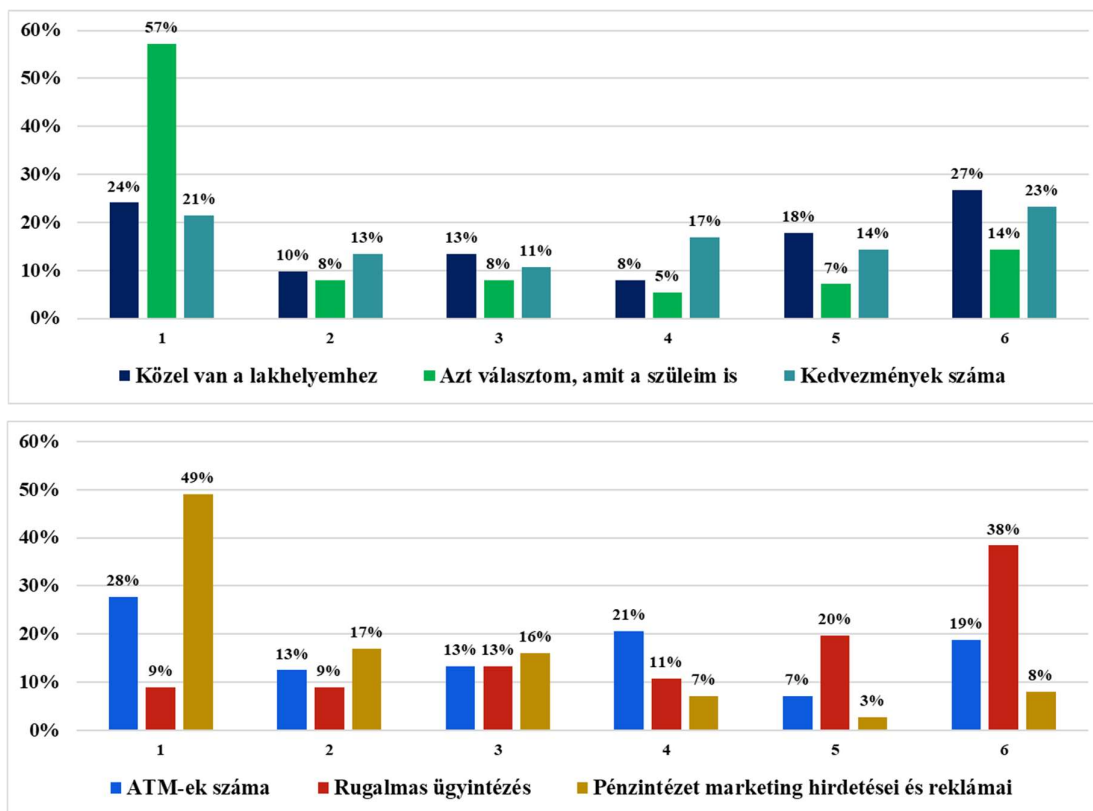
19. ábra Drágának találja az egyes szolgáltatások díját a bankjánál? (valutaváltás, tranzakciós díjak stb.)? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

III/4. Bank és Fintech

A banki szolgáltatásokhoz kapcsolódó kérdések után a bankhoz és fintechhez kapcsolódó kérdéseket mutatom be. A kérdőívben az első ehhez kapcsolódó kérdés a hatos kérdés, ami arról szól, hogy amikor bankot választanak mi befolyásolja őket leginkább, ami huszadik ábra. A kitöltők szülei 57%-ban és a pénzintézetek marketing hirdetései és reklámai 49%-ban befolyásolja legkevésbé a kitöltőket, amikor bankot választanak. A rugalmas ügyintézés pedig 38%-ban befolyásolja őket bankválasztás esetén. A lakhelyhez való közelség, kedvezmények száma és az ATM-ek száma kevésbé fontos tényezőnek minősültek. Bankválasztás során előny lehet, ha nem kell messzire utazni, hogy elvégezzük a bankügyleteinket, mivel jut idő másra is, így időt tudunk spórolni, amit az ATM-ek száma és a rugalmas ügyintézés is segít. A fiatalok először úgy gondolom ott bankolnak, ahol a szüleik is, később pedig vagy úgy döntenek máshoz bankolnak esetleg a kedvezmények miatt. Személy szerint pedig úgy gondolom a pénzintézetek marketing hirdetései és reklámai felhívják a figyelmet a bankra, viszont nem tartalmazznak elég „indoklást”, hogy miért kéne

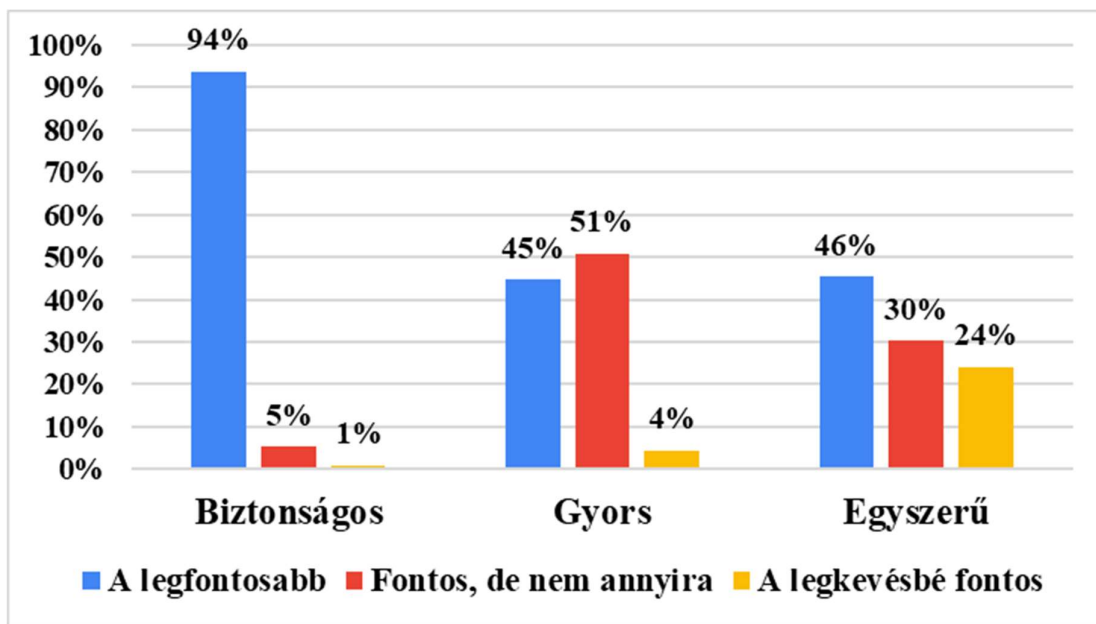
náluk bankolni, mivel a szolgáltatások árai nem jelennek meg és a kedvezményekre nincs elég hangsúly emelve.



20. ábra Jelölje meg mennyiben befolyásolják Önt a következő döntések, amikor bankot választ! (1 - kevésbé befolyásol, 6 - teljes mértékben befolyásol) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

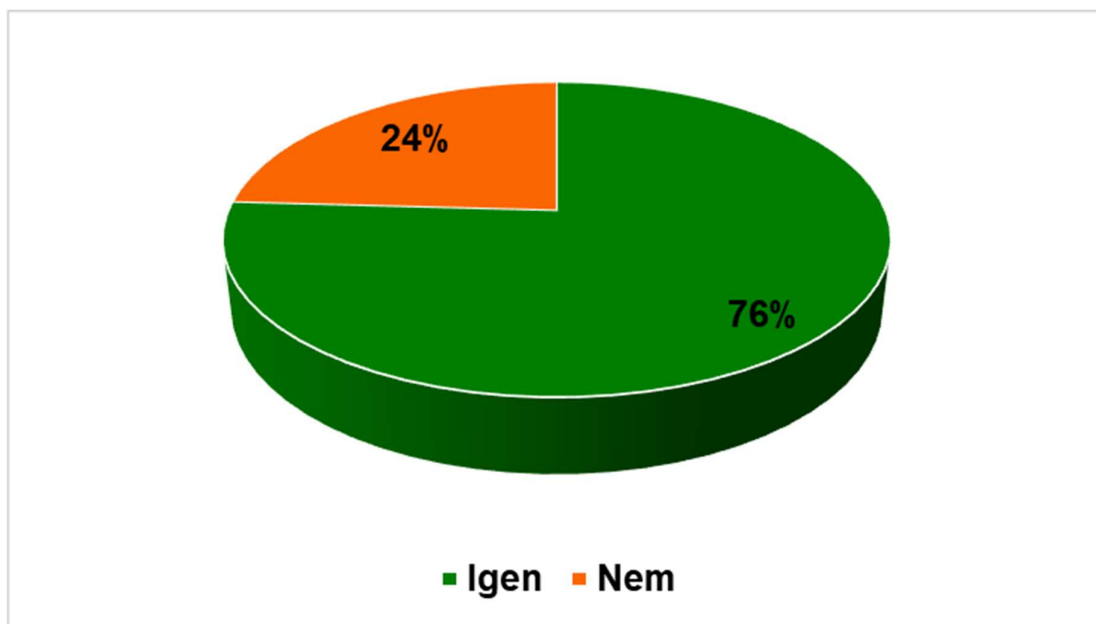
A következő kérdés a tizenharmadik, ahol megkértem a kitöltőket rangsorolják fontosság szerint a következő banki folyamatokat, ez a huszonegyedik ábra. A kitöltők majdnem 100%-a vagyis 94% találja biztonságos ügyintézés a legfontosabbnak. Tekintve, hogy sok internetes bűncselekmény történik és történhet ez érthető, illetve, hogy az emberek nem kis mennyiségű pénzt fektetnek be. Fontosnak, de nem annyira a gyorsaság 51%-ot kapott. A mai digitalizált világban az emberek élete felpörgött és minél hamarabb akarnak elintézni olyan feladatokat, amik elvégzése minél előbb szükséges és ezzel időt és energiát tudnak spórolni. Az egyszerűség került a legkevésbé fontos helyre 24%-kal, mert egy rendszer akár milyen bonyolult vagy egyszerű az elvégzésének gyorsasága ezt megelőzi.



21. ábra A következő szempontok szerint rendezze sorrendbe fontosság szerint a következő banki folyamatokat! (Mindegyik oszlopban csak egyet jelöljön) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

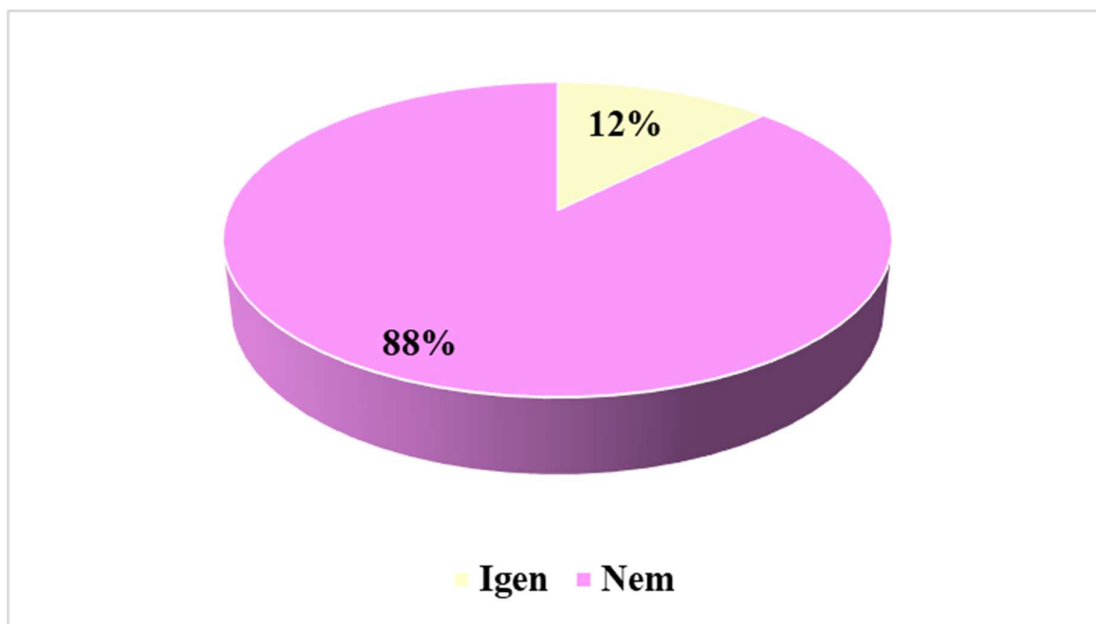
A tizennegyedik kérdés az volt, hogy a kitöltők véleménye szerint a bankoknak több új okos megoldást kell-e bevezetniük versenyképességük érdekében, huszonkettedik ábra. A válaszadók kicsivel több, mint háromnegyede úgy gondolja, hogy ezt a lépést érdemes megtenniük a bankoknak. Az egyik megoldás lehet a fintechekkel való együttműködés. A második megoldás lehet a chatbotok, mesterséges intelligencia kiépítése, mely segíti az ügyfeleket az online ügyintézését könnyebbé tenni, pénzügyi, megtakarítási, befektetési tanácsokkal ellátni őket. A harmadik megoldás lehet a fenntarthatóságra összpontosító pénzügyi termékek, például zöld hitelek és befektetési alapok elősegíthetik a környezetbarát és társadalmilag felelős pénzügyek fejlődését. Negyedik megoldás lehet az okos algoritmusok, melyek segíthetnek a kockázatok felismerésében és kezelésében, például a hitelképesség értékelésében. Az okos megoldások bevezetése azonban kockázatokat is hordozhat, különösen a kiberbiztonság terén. Fontos, hogy a bankok a felhasználók személyes adatainak védelmére és a kiberfenyegetések elleni védelemre nagy figyelmet fordítsanak. Az egyes bankoknak az ügyfélszükségleteikhez, méretükhöz és stratégiájukhoz igazodva kell kiválasztaniuk és bevezetniük az okos megoldásokat, hogy növeljék versenyképességüket és jobb ügyfélmegelégedettséget érjenek el.



22. ábra Véleménye szerint a bankoknak több új, okos megoldásokat kellene bevezetniük a versenyképességük érdekében? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

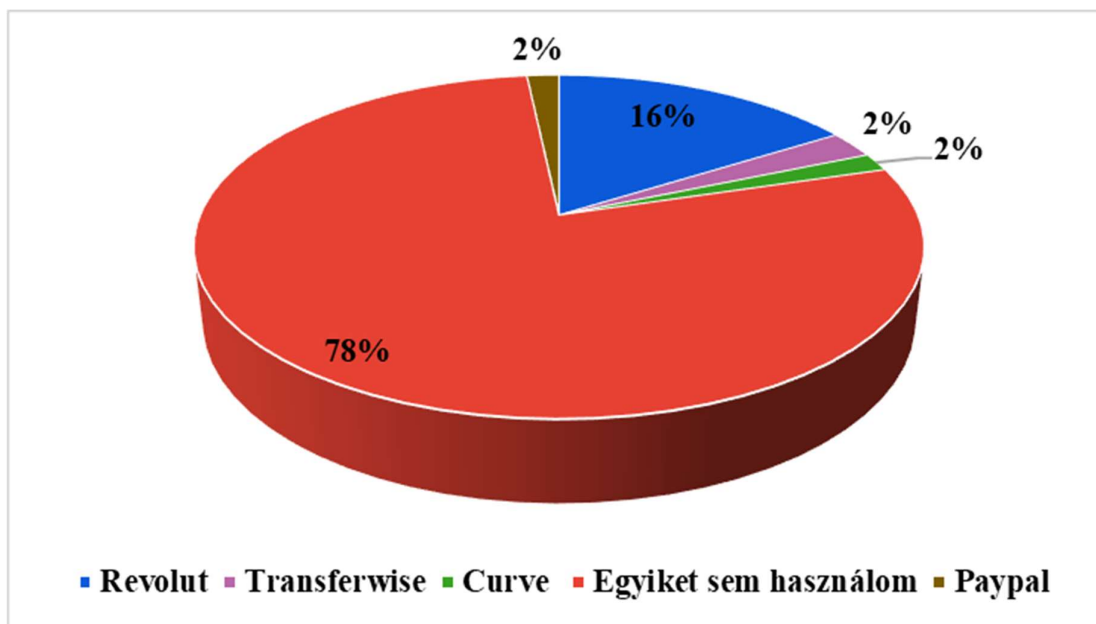
A tizenötödik kérdés arra irányult, hogy a kitöltők ismerik-e a fintecheket (financial technology), amit a huszonharmadik ábra szemléltet. 88% nemmel válaszolt. A kitöltők nem tudják, hogy a bankok alternatívája is létezik már egy jó ideje, ami személyek nélkül a csak online ügyintézéshez kapcsolódik. Ez előnyt jelent a bankok számára, hogy a többség nem ismer más alternatívát a bankokon kívül. Habár a világ minden táján támogatásokat kapnak a startup cégek induláskor és hosszútávú működésükhöz Magyarországot is beleértve. Ennek ellenére a csak banki ügyintézés sok bajt okozhat kedve az adatlopáson, pénzlopáson keresztül, hogy kihez is kéne fordulniuk ilyen problémával bizonytalanság megléte is indokolja, hogy a bankok vannak jobb pozícióban.



23. ábra Hallott már a Fintech-ről? (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

A tizenhatodik kérdés arra irányult, hogy a felsorolt banki alkalmazások közül melyeket használják, ezt a huszonnegyedik ábra mutatja be. Több, mint a háromnegyede a kérdezetteknek nem használ ezek közül semmilyen banki alkalmazást. A következő fintech alkalmazásokat azon kívül, hogy ugyanúgy lehet használni, mint egy netbankot, ezekkel interneten keresztül is lehet fizetni, meglátásom szerint pedig a 78% vagy nem rendelt semmit még az interneten vagy utánvétellel fizetett. A legtöbb ember által használt alkalmazás a Revolut volt 16%-kal, a többi alkalmazást pedig 2%-kal szerepel. A Revolut az Apple és Android felhasználóknál is 3. helyet ért el Magyarországon. (PINTÉR és BAGÓ 2022) Érdekes megállapítás, hogy míg 12% ismeri a fintecheket közülük 22% használ valamilyen fintech alkalmazást úgy, hogy nem tudja, hogy ezek fintech alkalmazások.



24. ábra A következő banki szolgáltatások közül melyiket használja? (Több válasz jelölhető) (n=112)

Forrás: saját szerkesztés

IV. Következtetések és javaslatok

A kérdőív elemzése után bemutatom a következtetéseket és javaslatokat. Az első következtetés, hogy a fintech vállalkozások folyamatosan fejlesztik az új technológiákat és megoldásokat, amelyek lehetővé teszik a bankoknak, hogy hatékonyabban szolgálják ki ügyfeleiket. A digitális átállás és az innováció elengedhetetlen a versenyképesség szempontjából mind a hagyományos bankok, mind a fintech vállalkozások számára. A második következtetés, hogy a siker kulcsa a banki és fintech vállalkozások számára az ügyfélcentrikusság fenntartása. Az ügyfelek elvárják a kényelmes és személyre szabott szolgáltatásokat, amelyeket a digitális technológiák lehetővé tesznek. A harmadik következtetés, hogy a fintech vállalkozásoknak egyre inkább együtt kell működniük a szabályozó hatóságokkal, hogy biztosítsák az iparág fenntartható fejlődését és az ügyfelek védelmét. A negyedik következtetés, hogy a banki és fintech szektorban egyaránt vannak kihívások és lehetőségek. A verseny fokozódik, de az új technológiák és üzleti modellek révén lehetőség nyílik a növekedésre és az innovációra. Az ötödik következtetés, hogy a készpénz mindig is szükséges lesz fizetések során, mivel bármi előfordulhat, hogy éppen nem tudunk bankkártyával fizetni és biztosan lesznek olyan emberek, akik nem fognak áttérni bankkártyás fizetésre. Illetve az adatlopás és hamis e-mailek/hívások sem könnyítik meg a helyzetet azzal kapcsolatban, hogy készpénz csökkentés történjen.

Az első javaslat, hogy „inkább féljünk, mint ijedjünk meg”, ha a banktól hívnak. Tegyük fel kérdéseket melyekkel megbizonyosodhatunk, hogy nem vagyunk csalás áldozatai pl. milyen ügyben hívott az illető, kit keres, amire nem fog tudni válaszolni. Illetve a nem megfelelőnek ítélt e-mailekben küldött csatolmányokra ne kattintsunk, ha gyanúsán néz ki. Ha ilyen megtörténik pedig a bankoknak jelentsük be. A második javaslat, hogy bár jó ötletlenek hangzik a csak online bankolás sajnos sok veszély rejtőzik ezek mögött, mely megköveteli a helyben végzett banki folyamatok lefolytatását. A bankoknak fel kell hívni a figyelmet, hogy kibercsalások esetén mi a teendő és hangsúlyozni miért jó a személyesen végzett bankolás. Harmadik javaslat, hogy legalább egy pénzügyi tantárgy bevezetése a középiskolákba/gimnáziumokba az összes szakra, ahol a megtakarításokra, befektetésekre helyeződik a hangsúly. A harmadik javaslat, hogy a banki hirdetésekben megtakarításokra ösztönzés jelenjen meg és a kedvezmények is legyenek hangsúlyosabbak. A negyedik javaslat, hogy az idősebb lakosság rábeszélése az online banki ügyintézésre, mely készpénz csökkentéshez vezet, mellyel pénzt spórol az országunk. Ezt akár ingyenes tanfolyamokon

bemutatva kiemelve az internetes bankolás előnyeit vagy a bankok által szervezett programon szemléltessék ennek előnyét applikációjukat is bemutatva ezáltal. Az ötödik javaslat, hogy a szolgáltatói kedvet növeljék vállalkozás indítás gyanánt az adminisztratív munkák online formára való átvezetésével. A hatodik javaslat, hogy több új megoldást kellene a bankoknak bevezetnie, mint a biometrikus azonosítás, chatbotok vagy zöld befektetések kínálása. Ezáltal még több ügyfelet tudnak bevonítani. A hetedik javaslat, hogy a banki szolgáltatások díját a bankoknak csökkenteniük kellene, mivel elég magasnak találják őket.

Az egyik hipotézisem: a Fintechek ismeretlensége előnyt jelent a bankoknak, mert nem fognak a jelenlegi ügyfeleik bankot váltani. (LÁNYI 2022) írásában megtudhatjuk, hogy a magyarok többsége inkább online szeret bankolni. A 17. ábra arra ad tanúbizonyságot, hogy a kitöltők többsége biztonságosnak tartja az internetes bankolást, viszont a csak online ügyintézésnek vannak veszélyei/hátrányai. A kitöltőknek viszont fontos a biztonságos banki ügyintézés, melyet a 21. ábra mutat be. A cég ismeretlensége előnyt jelent, ám figyelembe kell venni a fintechekkel kapcsolatos hátrányokat. Ha a fizetésünk erre a számlára érkezik, akkor csőd esetén ezt nem kapjuk vissza vagy hosszú idő múlva, így érdemes hagyományos banknál számlát nyitni és oda kérni a bérutalást, mert nem jelent magas költséget és panasz esetén (pl. hamis e-mail vagy telefon) bármikor bemehetünk ügyeinket intézni. Ennek tudatában Fintech alkalmazást pedig érdemes meghagyni kiegészítő „pénztárolásra” főleg külföldön való tartózkodás esetére. (KOVÁCS 2022)

A másik hipotézisem: Az adatbiztonság és a személyes adatvédelem továbbra is kritikus fontosságú a banki és fintech szektorban. A szervezeteknek folyamatosan fejleszteniük kell védelmi intézkedéseiket, hogy megvédjék az ügyfelek érzékeny információit. A megnövekedett kiberbűnözések száma nem igazán a fintechek oldalán van. Szerencsére a fintechek és a bankok is védik adatainkat és fejlesztik biztonsági rendszereiket, hogy ne forduljon elő probléma. Az új technológiák mellett fontos számukra az ügyfelek adatvédelme is, melynél titkosítással védik az adatokat és az ügyfelek azonosítására szigorú eljárást alkalmaznak pl. ujjlenyomat vagy arcfelismerés. A fintechek folyamatosan javítják a biztonsági rendszereket, hogy a jövőben minél kevesebb probléma lépjen fel. Kétfaktoros hitelesítéssel pedig elkerülhető, hogy gyanútlanul betörjenek a fiókunkba és pénzt sikkasszanak tőlünk a világ bármely pontjáról. (SIKLÓS 2023) Ahogyan a bankok is védik adatainkat PIN kóddal, mellyel az alkalmazásokba bejelentkezhethetünk, vagy a telefonra küldött kóddal, mellyel be lehet lépni. (INTERNET7 2014)

H1	A Fintechek ismeretlensége előnyt jelent a bankoknak, mert nem fognak a jelenlegi ügyfelek bankot váltani.	A kutatás igazolta
H2	Az adatbiztonság és a személyes adatvédelem továbbra is kritikus fontosságú a banki és fintech szektorban. A szervezeteknek folyamatosan fejleszteniük kell védelmi intézkedéseiket, hogy megvédjék az ügyfelek érzékeny információit.	A kutatás igazolta

V. Összefoglalás

Láthatóvá vált, hogy a bankrendszer kialakulása nem egy gyors folyamat volt. Kezdve a barter ügylettel, melynél áru cserélt gazdát áruval, követve a nemesfémek korszakával, monometallizmus csak arannyal vagy ezüsttel való fizetés, bimetalizmus – az arany és ezüst bármelyike alkalmazható és a trimetallizmus – csak arannyal vagy ezüsttel való fizetés, bimetalizmus – az arany és ezüst bármelyike alkalmazható és a trimetallizmus – réz váltópénzként való használata és ezek után az érme és papírpénz, amit el kellett tárolni valahol. Az ókori kortól induló elsősorban raktárházak, ahol terményeket tartottak remek pénz tároló helynek bizonyultak. Majd 1830-tól Fáy András tervezetével elfogadták az első takarékpénztár kiépítését, mely mellett más bankok is működtek. A kétszintű bankrendszert, ahol a központi bank a Magyar Nemzeti Banki csak az alatta lévő bankokkal működött felváltotta az egyszintű bankrendszer, mely azt eredményezte, hogy a központi banknak felgyülemlett a feladata, tehát a lakossághoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtásával is foglalkoznia kellett, így újra visszatértek a kétszintű bankrendszerre. A mai bankok már privatizáltak, melynek előnye a gyorsabb gazdasági növekedés elérése és több munkahely megteremtése. A digitalizáció mindenkit érintő hatása kihatott a bankokra is, melyeknek alkalmazkodniuk kellett az ehhez kapcsolódó társadalmi változáshoz. A Magyar Bankszövetség ennek hangot adva támogatja a bankok digitalizációra való átállását, mely sok előnnyel jár. A már eddig is létező Fintech cégek nem jelentettek kihívást többnyire a bankok számára eddig, ám a Lehmann Brothers bankház csődje, mely megrendítette a bizalmat a bankokban és a Covid 19 hatása megerősítette ezek szerepét, így a bankok, akik eddig vezető szerepben jártak az élen versenytársat kaptak. Természetesen ez attól függ melyik bank, hogyan tekint az ágazatukban megjelenő új cégekre. A külföldön lévő bankok döntő része a világ több pontjain, itt Szingapúrt, Kínát, Egyesült Királyságot, Amerikai Egyesült Államokat, Indiát felsorolva a Fintech cégek segítséget nyújtanak a bankok számára. Magyarországon döntő többségében a Fintech cégek segítsége nélkül tevékenykednek a bankok és maguk alakítják ki online alkalmazásaikat. Láthatóvá vált, hogy nem is igazán szükséges a bankoknak a fintech cégek segítsége, mivel pandémia idején is remekül teljesítettek, nem beszélve arról, hogy sok bankszámla műveletet már online formában is végre lehet hajtani otthon vagy bárhol, ahol internet elérési lehetőség van. S bár sokan azt gondolták Magyarországon, hogy a fintech cégek átveszik a bankok szerepét ez 2022-ben hiúsult meg, ezzel bizonyítva, hogy a bankok szerepe igen jelentős. Ez igazgá teszi, hogy az idősebb korosztály nem bíz a csak online ügyintézésbe vagy egyáltalán nem is veszik és merik

igénybe venni a sokszor hallott csalások és kibertámadások miatt. Az is biztos, hogy a vizsgált országokban egyben Magyarországgal együtt a fintechetek támogatást kapnak a kormánytól, mely segítséget nyújt nekik vállalkozásuk létrehozásában, működtetésében és fenntartásában is, tehát őket sem szorítják háttérbe. Ezek alapján a bankok szerepe várhatóan jó ideig még igen jelentős lesz.

Dolgozatom célja, hogy átfogó képet adjon a bank és a lakosság kapcsolatáról. Kutatásom céljának a kérdőíves módszert választottam, mely a legcélravezetőbbnek tűnt a témakör vizsgálatához. Itt derült ki, hogy a legtöbbször vásárlásra használják a bankkártyát, amihez bankszámla is kapcsolódik, aminél a többség a netbank alkalmazást is igénybe veszi és rendszeresen használja, ami a fintecheknek előny jelenthet, mert őket könnyebben el tudnák csábítani magukhoz, viszont mivel a kitöltők nem ismerik létezésüket, nem ismerik ezt a lehetőséget. Fintech vállalatok alkalmazásai közül a Revolut a legnépszerűbb. A bankokra rátérve olyan előnnyel rendelkeznek, hogy őket alkalmazásban is és személyesen is elérhetnek. Ügyfeleik rugalmas ügyintézését és pénzügyi adataik biztonságát is elvárják, aminek érdekében sokan SMS-t kapnak a tranzakcióikról vagy megnézhetik őket a netbankban. Okos megoldásokkal pedig még inkább elérhetik, hogy őket tartsák a legmegfelelőbb választásnak pénzügyeik intézésére.

VI. Irodalomjegyzék

1. BADICS F. (1890): Fáy András Életrajza, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, IV. kötet, 672 p
2. BALZER B., LAVERY B., LEE S., ONG J. (2020): Singapore FinTech landscape 2020 and beyond. 35 p
3. BANAI Á., KIRÁLY J. NAGY M. (2010): Az aranykor vége Magyarországon. Külföldi szakmai és lokális tulajdonú bankok – válság előtt és válság után. Közgazdasági Szemle, LVII. évfolyam, 105-131 p
4. BARNA A. (2020): Trianon 100. Tanulmányok a békeszerződés centenáriuma. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft., 1-12 p, 495-514 p., ISBN 978-963-531-352-5
5. BECSEI A., BÓGYI A., CSÁNYI P., KOVÁCS L. (2019): A jövő bankja, a bankok jövője. A Magyar Bankszövetség digitalizációs javaslatai. 299-310 pp
6. BONCZ I. (2015): Kutatásmódszertani alapismeretek. A kézikönyv a TÁMOP-4.1.2. E-13/1/KONV-2013-0012. című projekt keretében készült, 290. p. ISBN: 978-963-642-826-6
7. BORONKAI SZ., KAPOSI J., KATONA A., SZÁRAY M. (2016): Történelem 12., Budapest Alföldi Nyomda Zrt. 276 p. ISBN: 978-963-19-7907-7
8. BOZÓ I. (2000): Monetáris Politika Magyarországon, Budapest, Magyar Nemzeti Bank Titkársága, 132 p. ISBN: 963 9057 72X
9. EMILY M. (2023): The 10 Biggest Fintech Companies In America 2023
<https://www.forbes.com/sites/emilymason/2023/06/06/the-10-biggest-fintech-companies-in-america-2023/>
10. FÁYKISS P., ÓNOZÓ L (2020): A hazai FinTech-cégek exportaktivitásának elemzése. Hitelintézeti szemle, 19. évfolyam, 4. szám, 60-82 pp
11. FÁYKISS P., PAPP D., SAJTOS P., TÖRÖS Á. (2018): A FinTech-innovációk ösztönzésének szabályozói eszközei: Innovation Hub és Regulatory Sandbox a nemzetközi gyakorlatban*. Hitelintézeti Szemle, 17. évfolyam, 2. szám, 43-67 pp
12. GÁL Z. (2020): Aranykor után: Trianon hatása a magyar bank- és városhálózatra. Közép-Európai Közlemények, XIII. évfolyam, pp. 117-139

13. GYULAI L., ILLÉS I., PARÓCZAI P., SÁNDORNÉ É. (2009): PÉNZÜGYI ISMERETEK a mérlegképes könyvelők vizsgáihoz, Budapest, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság a Sanoma Company. 340 p. ISBN 978-963-394-775-3
14. HILLBROWN CONSULTING KFT. (2019): Magyarország Fintech Stratégiája. A hazai pénzügyi szektor digitalizációja 2019–2022. Összefoglalás. 64 p
15. HORVÁTH D. (2020): A fintech-jelenség hagyományos kereskedelmi bankokra gyakorolt hatásának vizsgálata. LI. évfolyam, 9. szám. ISSN 0133-0179 DOI: 10.14267/VEZTUD.2020.09.02
16. INTERNET 1 (2019): Magyarország Fintech Stratégiája. A hazai pénzügyi szektor digitalizációja 2019–2022. Összefoglalás. 64 p
<https://digitalisjoletprogram.hu/files/67/01/67018780db39d25c02d4b736abe8d1a1.pdf>
17. INTERNET 2 (2021): A magyarok többsége szerint a fintech szolgáltatók átvehetik a bankok szerepét
<https://www.portfolio.hu/bank/20211119/a-magyarok-tobbsege-szerint-a-fintech-szolgáltatok-atvehetik-a-bankok-szerepet-511740>
18. INTERNET 3 (2023): Rekordzuhanás a digitális pénzügyek piacán: ezek lehetnek a fintech végnapjai?
<https://www.penzcentrum.hu/tech/20230112/rekordzuhanas-a-digitalis-penzugyek-piacan-ezek-lehetnek-a-fintech-vegnapjai-1132927>
19. INTERNET 4 (2023): <https://www.kh.hu/bank>
20. INTERNET 5 (2023): Egyre több brit hagyja el a hagyományos bankokat
<https://fintech.hu/egyre-tobb-brit-hagyja-el-a-hagyomanyos-bankokat/>
21. INTERNET 6 (2023): Már Kína dominálja a legnagyobb globális bankok rangsorát
<https://novekedes.hu/elemzesek/mar-kina-dominalja-a-legnagyobb-globalis-bankok-rangsorat>
22. INTERNET 7 (2014): Láthatatlan örök védik a pénzünket
https://hvg.hu/gazdasag/20140606_Lathatatlan_orok_vedik_a_penzunket
23. KALOCSA F. (2018): A Blockchain technológia hatása a biztosítási piacra. V. évfolyam, 2. szám, DOI: 10.18530/BK.2018.2.82
24. KERÉNYI Á., MOLNÁR J. (2017): Megváltozott fogyasztói elvárásokra adott fintech válaszok, 171-181 pp
25. KERÉNYI Á., MÜLLER J., (2019): Szép új digitális világ? – A pénzügyi technológia és az információ hatalma*. Hitelintézeti Szemle, 18. évfolyam, 1. szám. 5-33 pp
26. KINCSES M. (2023): Szenvednek a brit fintechek

- <https://fintech.hu/szenvednek-a-brit-fintechek/>
27. KORONDI I. (2012): Bankrendszer. A jegybank kitüntetett szerepe. 33 p
28. KOVÁCS K. (2022): Olcsó és egyszerű, mégsem való mindenkinek – mi is az a fintech bankszámla?
<https://egy.hu/tudatosvegasz/olcso-es-egyszeru-megsem-valo-mindenkinek-mi-is-az-a-fintech-bankszamla-110934>
29. KOVÁCS L., MARSÍ E. (2018): Bankmenedzsment-Banküzemtan. Budapest, Bankszövetség, 382 p. ISBN: 978-963-89653-1-8
30. KOVÁCS V., és VALLYON A. (2022): Eurázsia Pénzügyei – A Fintech ágazat felemelkedése. Budapest, Eurázsia Központ Neumann János Egyetem, 92-109 pp
31. KRISHNA P., ANUSHA K. (2019): Fintech Issues and Challenges in India. International Journal of Recent Technology and Engineering, Volume-8 Issue-3, 904-908 pp, ISSN: 2277-3878
32. KUMINECZ G., TÓTH M., SIKLÓS B. (2023): Spórolj ezreket a fintech-applikációkkal
<https://truesight.substack.com/p/sporolj-ezreket-a-fintech-applikaciokkal>
33. LÁNYI Ö. (2022): A magyarok többsége már inkább online bankol
<https://24.hu/tech/2022/08/10/online-bank-szemelyes-ugyintezes-penzugyek-otp-erste-bankholding-felmeres/>
34. MIHÁLYI P. (2010): A Magyar Privatizáció Enciklopédiája, Budapest, Pannon Egyetemi Kiadó és az MTA Közgazdaságtudományi Intézet, 1656 p, ISBN 978-963-9696-90-7, ISBN 978-963-9696-91-4
35. MITTAL S., Lloyd J. (2016): The Rise of FinTech in China — Redefining Financial Services. 48 p
36. MUST K. (2017): Lakossági bankügyletek. Budapest, UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft. Gazdaság & Társadalom, 9. évfolyam, 2. szám. ISBN 963 388 372 5. DOI: 10.21637/GT.2017.2.07. 131-138 pp
37. NYIKES Á., PAPP I., SAJTOS P. (2020): Bankok a jövő szorításában. Hitelintézeti Szemle, 21. évfolyam. 1. szám, 174-183 pp
38. PATAI M. (2019): Pénzügyi Innováció és Stabilitás. A Magyar Nemzeti Bank Fintech Stratégiája. 25 p
39. PINTÉR É., BAGO P. (2022): The digital financial solutions pathway for generations, 622-670 p
40. QAYUM D. (2023): Döcög a szingapúri digitális bank kísérlet

- <https://computerworld.hu/cwprint/docog-a-szingapuri-digitalis-bank-kiserlet-323517.html>
41. REICHENBERGER D. (2022): Figyelem! Aljas csalók csapolják a magyarok bankszámláit: ne dőlj be, ez a módszerük.
<https://www.penzcentrum.hu/tech/20221121/figyelem-aljas-csalok-csapoljak-a-magyarok-bankszamlait-ne-dolj-be-ez-a-modszeruk-1131066#>
42. SAJTOS L. – MITEV A. (2007): SPSS Kutatási és adatelemzési kézikönyv. Alinea Kiadó, Budapest, 402 p, ISBN: 978-963-9659-08-7
43. SCHACK B. (1931): Révai kereskedelmi, pénzügyi és ipari lexikona. A modern üzleti élet enciklopédiája. Budapest, Révai Irodalmi Intézet, 390 p
44. SIKLÓS B. (2023): Így magyarázd el a nagyszüleidnek, hogy mi is az a Fintech
<https://index.hu/gazdasag/fintech/2023/04/20/fintech-penzugy-bank-revolut/>
45. SZABÓ B. (2020): A technikai-, és az információtechnológia fejlődés globális integrációban betöltött szerepe, és az állami szerepvállalással való közvetett kapcsolata
DOI: 10.37372/mrttvpt.2020.1.12
46. SZATHMÁRY Á. (2013): Bankrendszer és gazdaságirányítás: Az új gazdasági mechanizmustól a rendszerváltozásig. Polgári Szemle, 9. évfolyam, 3-6. szám
47. SZOBONYA (2020): FinTech – A Jövő? FinTech – Is this the future? 21 p
48. TOMKA B. (2000): A Magyar Pénzügyintézetek Rövid Története 1836-1947, AULA Kiadó Kft., 186 p, ISBN 96 3 9215 72 4w
49. URBÁN A. (2023): 1 milliárd font értékű fintech alapot nyit az Egyesült Királyság
<https://fintechzone.hu/1-milliard-font-erteku-fintech-alapot-nyit-az-egyesulet-kiralysag/>
50. URSPRUNG J. (1996): A kétszintű bankrendszer fejlődése Magyarországon. 193 p
51. VARGA J. (2014): A bankrendszer működése. Kaposvári Egyetem – Pannon Egyetem – Szegedi Gabonakutató Nonprofit Kft., 97 p
52. VÁRHEGYI É. (1998): A magyar banktulajdonosi szerkezet sajátos vonásai.
Közgazdasági Szemle, XLV. évfolyam, 906-922 p
53. VÉRTESY L. (2019): Bankügyletek. Budapest, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. 147 p. ISBN 978-963-421-801-2
54. XAVIER V. (2017): FinTech and Banks: Friends or Foes? 160 p, ISSN 2421-6917

VII. Ábrajegyzék

1. ábra Digitális értesítések jellemzőin mely csatornán keresztül érkeznek	9
2. ábra Aktív Fintech tevékenységgel foglalkozó cégek számának alakulása Magyarországon	14
3. ábra Fintech cégek régióként 2018-2021.....	24
4. ábra A hitelezési szempontok besorolása	25
5. ábra Nemek szerinti megoszlás (n=112)	32
6. ábra Korcsoport szerinti eloszlás (n=112).....	33
7. ábra Kitöltők száma csoportba való tartozás szerint (n=112)	34
8. ábra Település szerinti eloszlás (n=112)	34
9. ábra Ön milyen gyakran fizet az alábbi eszközökkel? (1 - egyáltalán nem, 6- mindig) (n=112)	35
10. ábra Rendelkezik bankkártyával? (n=112).....	36
11. ábra Hány éve nyitotta meg első bankszámláját? (n=112).....	37
12. ábra Miért nyitott bankszámlát? (Több válasz jelölhető) (n=112)	38
13. ábra Milyen rendszerességgel használja a tevékenységekre a bankkártyáját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen) (n=112).....	39
14. ábra Rendelkezik Netbankkal? (n=112)	40
15. ábra Milyen gyakran használja Netbankját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen) (n=112)	41
16. ábra Milyen mértékben találja hasznosnak a telefonra letölthető Netbank applikációt? (1- egyáltalán nem hasznos, 6 - nagyon hasznos) (n=112)	42
17. ábra Biztonságosnak tartja az internetes bankolást? (n=112).....	43
18. ábra Milyen óvintézkedéseket tesz bankszámlája és/vagy bankkártyája biztonsága érdekében? (Több válasz is jelölhető) (n=111)	44
19. ábra Drágának találja az egyes szolgáltatások díját a bankjánál? (valutaváltás, tranzakciós díjak stb.)? (n=112)	45
20. ábra Jelölje meg mennyiben befolyásolják Önt a következő döntések, amikor bankot választ! (1 - kevésbé befolyásol, 6 - teljes mértékben befolyásol) (n=112).....	46
21. ábra A következő szempontok szerint rendezze sorrendbe fontosság szerint a következő banki folyamatokat! (Mindegyik oszlopban csak egyet jelöljön) (n=112).....	47

22. ábra Véleménye szerint a bankoknak több új, okos megoldásokat kellene bevezetniük a versenyképességük érdekében? (n=112)	48
23. ábra Hallott már a Fintech-ről? (n=112).....	49
24. ábra A következő banki szolgáltatások közül melyiket használja? (Több válasz jelölhető) (n=112).....	50

VIII. Mellékletek

Banki szokások/ismeretek

Tisztelt Válaszadó!

Birgés Vivien vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Károly Róbert Campus, Pénzügy és Számvitel szakos, harmadéves hallgatója. Az alábbi kérdőívvel a lakosság banki szokásait/ismereteit szeretném felmérni.

Amennyiben nem rendelkezik bankkártyával, kérem ne töltsse ki a kérdőívet!

A kérdésekre a válaszadás önkéntes és név nélküli, válaszait csak összesítve és kizárólag ezen kutatáshoz használom fel. Kérem, hogy lehetőség szerint minél több kérdésre szíveskedjen válaszolni!

Köszönöm, hogy a kérdőív kitöltésével segíti munkámat!

1. Ön milyen gyakran fizet az alábbi eszközökkel? (1 - egyáltalán nem, 6 - mindig) *

	1	2	3	4	5	6
Késpénz	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bankkártya	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Csekk	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Rendelkezik bankkártyával? *

☐ Igen

☐ Nem

3. Hány éve nyitotta meg első bankszámláját? *

☐ Kevesebb mint egy éve

☐ Egy-két éve

☐ Két-három éve

☐ Több, mint három éve

4. Miért nyitott bankszámlát? (Több válasz jelölhető) *

- ☐ Egyetem/Főiskola miatt (ösztöndíj)
- ☐ Munkahely miatt (fizetés)
- ☐ Diákmunka miatt
- ☐ Könnyebben tudom rajta tárolni a pénzem
- ☐ A kamat miatt
- ☐ Egyéb...

5. Milyen rendszerességgel használja az alábbi tevékenységekre a bankkártyáját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen) *

	1	2	3	4	5	6
Vásárlás	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kézpénzfel...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
PIN kód mó...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bankszámla...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kézpénz be...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mobiltelefon...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Átutalás a k...	☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Jelölje meg mennyiben befolyásolják Önt a következő döntések, amikor bankot választ! (1 - *
kevéssé befolyásol, 6 - teljes mértékben befolyásol)

	1	2	3	4	5	6
Közel van a l...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Azt választó...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kedvezmény...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ATM-ek szá...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rugalmas ü...	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pénzintézet ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐

7. Rendelkezik Netbankkal? *

☐ Igen

☐ Nem

8. Milyen gyakran használja a Netbankját? (1 - egyáltalán nem, 6 - rendszeresen) *

	1	2	3	4	5	6	
Egyáltalán nem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Rendszeresen

9. Milyen mértékben találja hasznosnak a telefonra letölthető Netbank applikációt? (1 - *
egyáltalán nem hasznos, 6 - nagyon hasznos)

	1	2	3	4	5	6	
Egyáltalán nem hasznos	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Nagyon hasznos

10. Biztonságosnak tartja az internetes bankolást? *

☐ Igen

☐ Nem

11. Milyen óvintézkedést tesz a bankszámlája és/vagy bankkártyája biztonsága érdekében? *
(Több válasz jelölhető)

☐ Webshopos rendelés esetében más bankkártyát és alszámot használok

☐ RFID pénztárcát használok

☐ Bankkártya tartót használok

☐ Minden pénzmozgásról SMS-t kapok

☐ Nem teszek óvintézkedést

☐ Egyéb...

12. Drágának találja az egyes szolgáltatások díjait a bankjánál (valutaváltás, tranzakciós díjak stb.)? *

☐ Igen

☐ Nem

☐ Nem tudom

13. A következő szempontok szerint rendezze sorrendbe fontosság szerint a következő banki *
folyamatokat! (Mindegyik oszlopban csak egyet jelöljön)

	A legfontosabb	Fontos, de nem annyira	A legkevésbé fontos
Biztonságos	☐	☐	☐
Gyors	☐	☐	☐
Egyszerű	☐	☐	☐

14. Véleménye szerint a bankoknak több új, okos megoldásokat kellene bevezetniük a versenyképességük érdekében? *

☐ Igen

☐ Nem

15. Hallott már a Finetech-ről? *

☐ Igen

☐ Nem

16. A következő online banki szolgáltatások közül melyiket használja? *

☐ Revolut

☐ Transferwise

☐ Curve

☐ Egyiket sem használom

☐ Egyéb...

17. Mi az Ön neme? *

☐ Nő

☐ Férfi

☐ Nem szeretnék válaszolni

18. Melyik korcsoportba tartozik? *

- ☐ 0-18
- ☐ 19-25
- ☐ 26-35
- ☐ 36-45
- ☐ 46-55
- ☐ 56-65
- ☐ 66-75
- ☐ 75+

19. Ön melyik csoportba tartozik? (Több válasz jelölhető) *

- ☐ Általános iskolás
- ☐ Gimnazista/középiskolás
- ☐ OkJ-n tanuló
- ☐ Egyetemista/főiskolás
- ☐ Diákmunkás
- ☐ Dolgozó
- ☐ Munkanélküli
- ☐ Nyugdíjas
- ☐ Háztartásbeli
- ☐ GYES-en, GYED-en lévő
- ☐ Egyéb...

20. Ön melyik településen lakik? *

☐ Budapest

☐ Város

☐ Község

☐ Falu

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Birgés Vivien
A Hallgató Neptun kódja: GFL9HU
A dolgozat címe: Bank és a lakosság kapcsolatrendszere a különböző bankügyletekben
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: MATE, Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Befektetési, Pénzügyi és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Jászalsószentgyörgy, 2023. év 10. hó 30. nap

Birgés Vivien
Hallgató aláírása

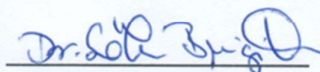
NYILATKOZAT

Birgés Vivien (hallgató Neptun azonosítója: GFL9HU) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Gyöngyös 2023 év 10 hó 31 nap



Dr. Szőke Brigitta
belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.